

Sesida dals

Communitgà ils

Protocol nr.

25 da settember 2012

25 da settember 2012

935

Entrada en vigur da la lescha davart las scolas popularas dal chantun Grischun (lescha da scola)

Relasch da l'ordinaziun tar la lescha da scola (ordinaziun da scola)

1. Entrada en vigur da la lescha da scola

Cun il conclus dals 21 da mars 2012 ha il cussegl grond relaschà la lescha davart las scolas popularas dal chantun Grischun (lescha da scola) (cf. missiva da la regenza al cussegl grond dals 5 da fanadur 2011, carnet nr. 6/2011-2012, p. 649 ss.). Il termin da referendum è scadì ils 4 da fanadur 2012 senza ch'i saja vegnì inoltrà in referendum (cf. fegl uffizial dal chantun Grischun nr. 14 dals 5 d'avrigl 2012). Quest conclus vegn mess en vigur per il 1. d'avust 2013.

L'art. 104 al. 2 da la lescha da scola fixescha che la regenza determinescha il mument da l'entrada en vigur da la lescha. Suenter ch'il termin da referendum è scadì senza ch'i saja vegnì inoltrà in tal, po pia vegnir messa en vigur la lescha da scola – cun excepziun da l'art. 24 al. 1 – sco er relaschada la nova ordinaziun da la regenza per il proxim onn da scola per il 1. d'avust 2013.

Entrada en vigur posteriura da l'art. 24 al. 1 (nLS):

Tenor l'art. 24 al. 1 da la nova lescha da scola (nLS) cumpiglia il temp da scola per onn da scola da nov 39 empè da 38 emnas da scola sco enfin ussa. Quest alinea duai entrar en vigur pir, cur ch'il nov Plan d'instrucziun 21, che vegn sviluppà sin plaun interchantunal, vegn deliberà dal chantun Grischun per la realisaziun e cur che las tavlas da lecziuns – che sa basan sin il Plan d'instrucziun 21 – èn medemamain svilupadas ed èn approvadas sin il stgalim da la regenza. Las tavlas da lecziuns

actualas cun lur dotaziuns da lecziuns per rom sa chattan en la cumparegliaziun interchantunala – almain per il stgalim primar – sur la media. La dotaziun da las lecziuns duai vegnir adattada a quella dals auters chantuns participads al Plan d'instrucziun 21. La situaziun speziala dal Grischun cun trais tavlas da lecziuns per trais regions linguisticas vegn a stuaire vegnir resguardada adequatamain. L'implementaziun dal nov plan d'instrucziun e da las novas tavlas da lecziuns vegn fatga – ord vista da la planisaziun dal project che tegna quint da las regions linguisticas – il pli baud per l'onn da scola 2016/17. Pir cur che la dotaziun da lecziuns per scolara e scolar per emna da scola po vegnir reducida, po in'extensiun da l'instrucziun annuala da 38 a 39 emnas da scola vegnir acceptada.

2. Relasch d'ina ordinaziun chantunala tar la lescha da scola

Remartgas generalas

L'ordinaziun qua avant maun tar la lescha da scola (ordinaziun da scola) unescha las disposiziuns las pli impurtantas da 18 differentas ordinaziuns vertentas. Per gronda part vegnan surpigliadas en quest connex las regulaziuns vertentas.

In pèr midadas èn vegnidas chaschunadas dal midament da la cumpetenzza regulativa tranter la regenza ed il parlament che ha stuì vegnir fatg pervia da la nova constituziun chantunala. Differentas regulaziuns èn regladas da nov en la lescha e betg pli en l'ordinaziun. Percunter vegnan in pèr disposiziuns ch'èn stadas regladas enfin ussa en la lescha integradas en l'ordinaziun. Materialmain na sa mida dentant nagut.

Pervia da quests spustaments èn ils cuntegns essenzials da l'ordinaziun qua avant maun vegnids preschentads a la regenza ed al cussegl grond sco sboz gia il mument da la debatta davart la nova lescha da scola. La versiun qua avant maun divergescha mo en paucs puncts da quella versiun, da la quala la regenza ha prendì enconuschientscha senza prender in conclus a chaschun da sia sesida dals 6 da settember 2011 (en quai che suonda numnada O prov.).

Il commentari qua sutvart sa concentrescha oravant tut sin quellas disposiziuns che demussan in character da novaziun en singuls aspects u ch'èn vegnidas adattadas pervia da midadas da disposiziuns legalas. Plinavant vegnan commentads er quels

artitgels, nua che la discussiun ha mussà ch'igl existan intschertezzas tar la realisaziun.

En questa ordinaziun da scola han ins laschà davent las disposiziuns davart las purschidas da tgira d'uffants complementaras a la scola (structuras dal di). Quellas duain vegnir relaschadas pli tard cun in'ordinaziun separada, sche quai è necessari per cumpletter las disposiziuns executivas tar la lescha davart la promoziun da la tgira d'uffants complementara a la famiglia en il chantun Grischun.

Remartgas davart las singulas disposiziuns

I. Instituziuns responsablas per la scola

Art. 1 e 2 Obligaziun d'admissiun / daners da scola

Ils art. 1 e 2 obligheschan las instituziuns responsablas per la scola d'admetter scolaras e scolars da vischnancas vischinas e regla la surpigliada dals daners da scola e dals custs da transport en cas d'ina collavuraziun che sa basa sin in contract.

Art. 3 Collavuraziun cun instituziuns privatas ch'èn responsablas per la scola

Tenor l'art. 3 ston contracts che reglan la collavuraziun tranter instituziuns responsablas per la scola privatas e publicas vegnir approvads da la regenza.

II. Purschidas da scola e da furmaziun

1. Stgalims da scola

Art. 4 Entrada e frequentaziun dal stgalim da la scolina

Tenor l'art. 7 nLS èn las instituziuns responsablas per la scola obligadas da porscher il stgalim da la scolina da nov durant dus onns e betg sco enfin ussa mo durant in onn. La frequentaziun da la scolina resta percurter – sco enfin ussa – facultativa, ma las instituziuns responsablas per la scola pon declerar sco obligatorica la frequentaziun da la scolina per uffants da lingua estra. L'art. 4 da l'ordinaziun qua avant maun prescriba che la scolina stoppia vegnir frequentada regularmain. Questa disposiziun creescha la segirezza da planisaziun ch'è necessaria per l'instituziun responsabla per la scola per porscher in manaschi regular.

Art. 5 Models dal stgalim secundar I

L'art. 5 surpiglia la disposiziun vertenta da la lescha da scola, però cun la favurisaziun da classas da nivel sco model dal stgalim superiur.

2. Obligaziun d'ir a scola, lieu da scola e frequentaziun gratuita

Art. 6 Frequentaziun en in'otra instituziun ch'è responsabla per la scola

L'art. 6 al. 1 dat a las personas cun la pussanza dals geniturs il dretg da dumandar en cas motivads che lur uffant possia frequentar la scola en in'otra instituziun ch'è responsabla per la scola. La decisiun è chausa dal cussegl da scola da l'instituziun admettenta, che fixescha er ils daners da scola. La midada en in'otra instituziun responsabla per la scola po vegnir fatga mo, sche l'instituziun responsabla per la scola cedenta è d'accord. L'art. 2 fixescha ch'ils daners da scola e ch'ils eventuals custs da transport stoppian vegnir pajads da l'instituziun cedenta e ch'els stoppian vegnir surpigliads da las personas cun la pussanza dals geniturs mo, sch'ils motivs per frequentar la scola en in'otra instituziun ch'è responsabla per la scola sa chattan surtut en l'interess persunal. La frequentaziun da la scola en in'otra instituziun che en quella, nua che l'uffant viva atgnamain, duai però restar in'excepziun.

Art. 7 e 8 Spustament e suspensiun da l'entrada en scolina / spustament e suspensiun da l'entrada en scola primara

Il art. 7 ed 8 reglan l'entrada prematura u posteriura en scolina resp. en scola primara. Cuntrari al stgalim da la scolina (art. 7) dovri stringentamain in'expertisa dal servetsch psicologic da scola per entrar pli baud en scola primara (art. 8). La decisiun d'entrar pli tard en scolina sco er en scola primara sto vegnir prendida en tuts dus cas dal cussegl da scola. En quest connex ston las personas cun la pussanza dals geniturs vegnir tadladas ordavant ed i sto stringentamain esser avant maun in'expertisa dal servetsch psicologic da scola.

Art. 9 Frequentaziun postobligatorica da la scola

En l'art. 9 al. 1 vegni fixà ch'i n'exista nagin dretg d'in 10avel onn da scola, sch'il temp da scola da 9 onns è accumulà. Sin dumonda da las personas cun la pussanza dals geniturs po il cussegl da scola permetter da frequentar ulteriurs onns da scola. L'al. 2 dat al cussegl da scola la cumpetenzza d'excluder da la frequentaziun da la scola scolaras e scolaras che n'observan betg l'urden da scola u che disturban

considerablmain il manaschi da scola. Questa regulaziun vala mo per quellas scolaras e per quels scolars che han gia absolvì ils 9 onns da scola obligatorics.

Art. 10 Relaschada anticipada

Questa regulaziun correspunda da princip a quella da la legislaziun actuala. En quest connex na vegnan cas excepziunals tenor l'al. 2 da nov betg pli reglads dal cussegl da scola, mabain da l'uffizi. Plinavant oblighescha l'al. 2 l'uffizi da relaschar ulteriuras disposiziuns executivas.

Art. 11 Transport da scolaras e da scolars

L'instituziun ch'è responsabla per la scola è obligada d'organisar e da finanziar il transport da scolaras e da scolars, sche las relaziuns pretendan quai. Questa regulaziun pertutga en spezial consorzis da scola che han in intschess fitg grond e nua che la via da scola da las scolaras e dals scolars è spezialmain lunga. La regulaziun resguarda però er scolaras e scolars, per las qualas ed ils quals la via da scola è ina difficultad considerabla u ina ristga speziala pervia da lur impediment.

3. Scolas privatas ed instrucziun privata

Art. 12 e 13 Dretg d'instruir / mesiras en cas da premissas nunsuffizientas

Ils art. 12 e 13 correspundan a las disposiziuns vertentas. Ellas garanteschon a las scolaras ed als scolars che absolveschan lur obligaziun d'ir a scola en ina scola privata ina scolaziun equivalenta sco en la scola populara publica.

III. Organisaziun da la scola

1. Gestiu ed organisaziun

Art. 14 Approvaziun da l'urden da scola

L'art. 14 garantescha che l'urden da scola che sto vegnir relaschà da l'instituziun responsabla per la scola (art. 20 nLS) correspunda a las disposiziuns da la lescha chantunala da scola e cuntegna tut las prescripziuns ch'èn relevantas per il manaschi d'ina scola, sco per exempel mesiras disciplinaras, ils fatgs d'absenza u l'organisaziun da las structuradas.

Art. 15, 16 e 17 Premissas minimalas a direcziuns da scola / obligaziuns da las direcziuns da scola / direcziuns da scola cuminaivlas

Il art. 15, 16 e 17 correspundan per gronda part a las disposiziuns vertentas. Da nov è il grad d'occupaziun minimal d'ina direcziun da la scola vegnì reducì dad actualmain 30 a 20 pertschient da plazzas. Uschia pon er scolas pitschnas installar ina direcziun da la scola resp. survegnir contribuziuns chantunalas (art. 73 nLS). L'art. 15 lit. d oblighescha las direcziuns da la scola da collavurar cun ils posts spezialisads (art. 91 nLS). L'art. 17 pretenda che per direcziuns da scola che lavuran per differentas instituziuns ch'èn responsablas per la scola, stoppia ina regulaziun cuminaivla ed unitara dal temp da lavur e da las cumpetenzas vegnir fixada en in contract. Quai è ina cundiziun generala impurtanta per la lavur da la direcziun da la scola.

Art. 18 Registraziun da datas statisticas

L'art. 18 oblighescha las instituziuns ch'èn responsablas per la scola da registrar datas statisticas. Questa obligaziun è impurtanta en vista a la pretensiun da registrar datas dal sector da furmaziun sco er da far cumparegliaziuns infrachantunalas ed interchantunalas (monitoring da la furmaziun).

2. Manaschi da scola

Art. 19, 20 e 21 Grondezzas maximalas da las partiziuns / grondezzas minimalas da las partiziuns / adattaziun da las grondezzas minimalas e maximalas da las partiziuns, excepziuns

Il art. 19, 20 e 21 reglan las grondezzas maximalas e minimalas da las partiziuns per il stgalim da la scolina, per il stgalim primar e per il stgalim secundar I. Il cussegl grond ha surpiglià la dumonda da la cumissiun da cultura e da furmaziun ed ha fixà en la lescha da scola in maximum general da 24 scolaras e scolarars resp. in minimum general da 5 scolaras e scolarars per partiziun (art. 23 al. 3 nLS). Pia è er vegnidas reducidas correspondentamain las grondezzas maximalas da las differentas partiziuns en l'ordinaziun qua avant maun.

Envers la O prov. è la grondezza maximala d'ina partiziun vegnida augmentada da nov da 16 a 18 scolaras e scolarars per partiziuns cun trais classas dal stgalim primar. Tut las autras grondezzas da partiziun n'èn betg vegnidas midadas envers la O prov.

Art. 22 Occurrenzas da scola spezialas

Tenor l'art. 22 po l'instituziun responsabla per la scola declerar sco obligatoricas occurrenzas da scola spezialas, sco per exempel dis da sport, dis da las portas avertas, represchentaziuns u festivitads, er per ils suentermezdis libers u per las sondas.

Art. 23 Lecziuns per mez di dal stgalim primar

L'art. 23 al. 2 prescriba che tranter las lecziuns stoppia dar da nov ina pausa d'almain 5 minutas. En cas da lecziuns dublas u da lavurs da project ston las pausas vegnir repartidas correspudentamain en moda raschunaivla.

Art. 24 Uras da bloc

L'art. 24 al. 2 dat a las instituziuns responsablas per la scola la pussaivladad d'emplenir las lecziuns d'assistenza cun purschidas extrascolasticas sco per exempel talas da las scolas da musica, d'uniuns da sport u d'uniuns da musica e da cultura.

Art. 25 Dis da congedi

L'art. 25 dat a las instituziuns responsablas per la scola la cumpetenzza da conceder ils 15 dis da congedi fixads en l'art. 28 nLS er en furma da singulas lecziuns. Uschia survegnan las instituziuns ch'èn responsablas per la scola la flexibilitad ch'è necessaria per tegnair quint da differentas tematicas.

3. Cuntegns didactics, plan d'instrucziun e meds d'instrucziun

Art. 26 Roms d'instrucziun – 1. stgalim primar

Tenor l'art. 29 nLS ha da nov la regenza la cumpetenzza per fixar ils roms obligatorics, ils roms d'elecziun obligatorics ed ils roms d'elecziun. Perquai vegn quella cumpetenzza reglada en l'ordinaziun qua avant maun. In'exceptiun furman l'instrucziun da linguas e las regulaziuns spezialas concernent il rom religiun (vesair nLS, art. 30 fin 34) che vegnan fixadas sco fin ussa sin il stgalim da la lescha.

L'enumeraziun dals roms obligatorics da la scola primara è vegnida surpigliada da la regulaziun vertenta e resguarda il rom englais ch'è vegnì introducì da nov tras ina decisiun dal pievel.

Er il renviament a las tematicas ed a las cumpetenzas interdisciplinaras era gia cuntegnì en l'ordinaziun executiva dal cussegl grond. Per motivs raschunaivels è el vegnì mantegnì – er en vista al Plan d'instrucziun 21, en il qual è formuladas tematicas e cumpetenzas interdisciplinaras.

Art. 27 2. stgalim secundar I

Per il stgalim secundar I è il canon dals roms obligatorics sco er l'enumeraziun dals roms d'elecziun obligatorics e dals roms d'elecziun er vegnids surpigliads senza midaments nà da l'ordinaziun executiva vertenta dal cussegl grond. Pia vegn mantegnì il status quo.

Tant cun in sguard sin l'ordinaziun executiva vertenta dal cussegl grond sco er sin l'ordinaziun executiva provisorica sa chattan novas formulaziuns en l'al. 3. Las linguas naziunalas che na vegnan betg inditgadas sco linguas obligatoricas ston vegnir purschidas vinavant, independentamain dal dumber da participantas e da participants. Parts da talas pon er vegnir realisadas sco emnas cumpactas en il territori linguistic.

Per il stgalim secundar I è er vegnì mantegnì il renviament a las tematicas ed a las cumpetenzas interdisciplinaras da l'ordinaziun executiva dal cussegl grond.

Art. 28 Scolas e classas che vegnan manadas en moda bilingua

Scolas che vulan fixar duas linguas sco linguas da scola per promover las linguas chantunalas rumantsch e talian pon far quai sin dumonda cun ina permissiun da la regenza. Ordavant sto vegnir mussà cun in concept che las linguas vegnan resguardadas en ina relaziun equilibrada.

Art. 29 Meds d'instrucziun

Sco en la legislaziun vertenta èsi la regenza che concluda davart l'ediziun u davart la nova elavuraziun d'in med d'instrucziun. Da nov po dentant l'uffizi disponer la reediziun senza midadas dals meds d'instrucziun sco er fixar – tenor la pratica cumprovada – lur pretsch da vendita. Enfin ussa aveva il departament questas cumpetenzas.

L'al. 2 dat a la regenza la pussaivladad da realisar soluziuns pli favuraivlas en il cas singul, sche meds d'instrucziun vegnan duvrads probablmain da main che 500

scolaras e scolars. Il schef dal departament Martin Jäger ha gia punctuà a chaschun da la discussiun davart la nova lescha da scola en il cussegl grond sco er en la "notizia d'acta davart la producziun da meds d'instrucziun en ils idioms" dals 3 da settember 2012 ch'i n'è betg previs da translatar tut ils meds d'instrucziun en tut ils idioms. Ultra da quai permetta la formulaziun da la nova lescha da scola da translatar eventualmain mo parts da meds d'instrucziun. L'art. 29 al. 2 da l'ordinaziun qua avant maun concretisescha questas explicaziuns e fixescha la libertad d'agir da la regenza.

4. Purschidas complementarar

*Art. 30, 31, 32 e 33 Scolas secundaras da vallada – 1. structura /
2. reconuschientscha / 3. plan d'instrucziun /
4. garanzia da la qualidad*

En ils art. 30 fin 33 vegnan surpigliadas en general las disposiziuns vertentas da l'ordinaziun davart las scolas secundaras da vallada en il chantun Grischun cun pussaivla prescolaziun gimnasiala dals 3 d'october 1969 (DG 421.210) senza ch'i sajan vegnidas fatgas adattaziuns materialas. La pussaivladad da pudair manar en las valladas talianas ina 4. classa secundara sco 1. classa dal seminari n'è betg vegnida surpigliada. Questa intenziun n'è mai vegnida realisada ed è ozendi er daventada obsoleta perquai che la scolaziun da las personas d'instrucziun è vegnida structurada da nov. Plinavant cuntrafaschess ina tala classa er a l'art. 37 nLS che prevesa da reconuscher scolas secundaras da vallada mo per la preparaziun per las scolas medias.

Art. 34 Classas da talent

En ina classa da talent pon vegnir promovids tenor l'art. 38 nLS scolaras e scolars cun talents spezials, en spezial en il sector dal sport u da la musica. Per definir pli cleramain la noziun dal talent elavura il departament in concept che regla er las cundiziuns da basa e d'admissiun da las classas da talent en moda unitara per tut il chantun e che vegn ad furmar la basa per las directives correspondentas. Per vegnir admiss en ina classa da talent ston esser ademplidas tant las premissas da la scola sco er dal sport resp. da la musica. Perquai che la purschida complementara per talents vegn stgaffida tranter auter or da quel motiv che la dimensiun da la chargia dal trenament da sport u da la promoziun musicala difficultescha da frequentar l'entir pensum da scola da la classa regulara, ston pudair vegnir cumprovadas almain 10

uras, nua ch'i vegn trenà per il sport e nua ch'i vegn exercità per la musica ordaifer la scola.

En la scola primara è la dimensiun da las lecziuns per emna tut en tut pli pitschna e las uras da trenament e d'exercizi pretendidas vegnan cuntanschidas fitg darar sin quest stgalim en las disciplinas da sport dominantas en il Grischun u n'èn betg ina premissa per ina carriera posteriura da sport d'elita. Perquai èn las classa da talent reservadas al stgalim secundar I.

Art. 35 e 36 Purschidas supplementaras per uffants da lingua estra / promoziun speziala d'uffants da lingua estra en lur lingua e cultura

Ils art. 35 e 36 surpiglian en general las disposiziuns vertentas da l'ordinaziun davart la promoziun linguistica d'uffants da lingua estra en las scolinas e las scolas popularas dal chantun Grischun dals 25 da zercladur 1996 (DG 421.900). Da nov duai l'instrucziun per uffants da lingua estra avair lieu durant il temp d'instrucziun ordinari er sin il stgalim da la scolina.

Art. 37 Purschidas da timeout

L'art. 37 dat ad instituziuns responsablas per la scola la pussaivladad d'endrizzar purschidas da timeout tenor l'art. 40 nLS. In'obligaziun da timeout na datti betg.

5. Promoziun e midada da stgalim

Art. 38, 39, 40 e 41 Promoziun, princips / promoziun periclitada / nunpromoziun / cuntinuaziun da l'onn da scola en la classa pli bassa

Ils art. 38 fin 41 correspundan a las disposiziuns vertentas fin ussa.

Art. 42 Sursiglier ina classa

En l'art. 42 vegn reglada da nov la procedura per sursiglier ina classa. En spezial sto la decisiun dal cussegl da scola sa basar da nov er sin in rapport da la persuna d'instrucziun da classa. Plinavant po vegnir consultà da nov er il servetsch psicologic da scola en cas da dumondas betg scleridas u sch'i na po betg vegnir cuntanschì in accord tranter las parts participadas.

Art. 43 Procedura d'admissiun

L'art. 43 al. 1 correspunda per gronda part a la regulaziun da l'ordinaziun vertenta davart la procedura d'admissiun al stgalim superiur da la scola populara dals 17 da zercladur 1996 (ordinaziun d'admissiun; DG 421.200) sco er a la pratica vertenta. Tenor l'al. 2 relascha da nov l'uffizi las directivas davart la procedura d'admissiun.

6. Mesiras da la pedagogia speziala

Art. 44 Purschidas da la scolaziun e da la promoziun

Per sustegnair en scola uffants cun basegns speziels stattan a disposiziun differents purschidas da scolaziun e da promoziun simplas e pretensiusas. Questas premissas vegnan numnadas en l'art. 44. En il sector da las purschidas simplas ston las instituziuns responsablas per la scola porscher a lur scolas la "promoziun integrativa" (PI) sco er la logopedia e la terapia da psicomotorica sco "mesiras pedagogic-terapeuticas". La PI cumpiglia la promoziun sco prevenziun (PI P, nov), la promoziun senza adattaziun da la finamira d'emprender per uffants che han difficultads da leger, da scriver correctamain e da far quintes (PI sF, enfin ussa terapia da legastenia e terapia da discalculia) sco er la promoziun cun adattaziun da la finamira d'emprender (PI cF, enfin ussa classa pitschna integrada, classa pitschna separada). En divergenza da la pratica vertenta vegn vitiers la promoziun sco prevenziun sco nova purschida da scolaziun e da promoziun. I sa tracta pia d'in engrondiment da la purschida. Las autras purschidas vertentas vegnan mantegnidas da princip, ma vegnan realisadas en ina furma integrativa.

En il sector da las mesiras pretensiusas na vegnan las purschidas da scolaziun e da promoziun betg midadas, cun excepziun da las adattaziuns tenor ils al. 3 e 4.

L'al. 3 precisascha envers la O prov. che l'instrucziun en il rom da la scolaziun speziala cumpiglia la promoziun e la scolaziun d'uffants e da giuvenils che n'èn betg en cas da suandar *a vista mesauna ed a lunga vista* l'instrucziun en la scola regulara malgrà las mesiras simplas. Quai vul dir ch'i na dat nagina scolaziun speziala per uffants e giuvenils che n'èn betg en cas da suandar l'instrucziun en la scola regulara mo in tschert temp.

L'art. 4 tracta l'assistenza che fa part da la scolaziun speziala e che cumpiglia las purschidas da structures dal di, la dimora stazionara e la tgira. En quest connex

vegna fixà da nov ch'ils uffants ed ils giuvenils pon profitar da questas purschidas er durant las fins d'emna ed en las vacanzas.

Art. 45 Furmas da la scolaziun e da la promoziun

L'art. 45 gida ad encleger endretg las noziuns "integrativ", "parzialmain integrativ" e "separativ". Pia vala ina furma da la scolaziun e da la promoziun sco integrativa, sche la part principala da l'instrucziun ha lieu en la classa regulara, e sco separativa, sche la part principala da l'instrucziun ha lieu ordaifer la classa regulara. Furmas da la scolaziun e da la promoziun parzialmain integrativas èn caracterisadas dal fatg che singulas unitads da l'instrucziun han lieu ordaifer la classa regulara en furma d'ina instrucziun da grupp u d'ina instrucziun individuala. Questas definiziuns èn necessarias per realisar en scola mesiras da la pedagogia speziala tenor las directivas en l'art. 45 nLS. La furma da scolaziun e da promoziun separativa vegn en dumonda exclusivamain per las mesiras pretensiusas (cf. art. 46 nLS).

Art. 46 Garanzia da la purschida simpla da la pedagogia speziala

L'art. 46 descriva pli precis la realisaziun da la furma da scolaziun e da promoziun integrativa en il sector simpel. Las instituziuns responsablas per la scola che ston garantir tenor l'art. 48 las mesiras da la pedagogia speziala en il sector simpel vegnan animadas da metter a disposiziun almain duas unitads d'instrucziun per emna per mintga partiziun dal stgalim da la scolina e dal stgalim primar exclusivamain sco scolaziun e promoziun integrativa en l'instrucziun cun l'entira partiziun che vegn dada d'ina persuna spezialisada per la pedagogia curativa. Uschia duai vegnir garantida en spezial la PI sco prevenziun. Cun quest proceder duessi esser pussaivel a la persuna spezialisada per la pedagogia curativa da prevegnir en l'instrucziun en la classa regulara al svilup d'in basegn spezial da promoziun u da reglar directamain ils basegns da promoziun che sa chattan en ina fasa iniciala d'uffants cun flaiivlezzas parzialas da la prestaziun u cun talents spezials. Da las PI P profita la classa sco unitad. Perquai pon ins far quint cun effects da sinergia tras l'instrucziun da la partiziun.

Art. 47 Proceduras concernent las mesiras da la pedagogia speziala – 1. en general

En l'art. 47 vegnan descrits ils criteris surordinads che furman la basa per prender ina decisiun concernent las mesiras da la pedagogia speziala. Oravant tut ston

vegnir resguardads il bainstar e las pussaivladads da sa sviluppar da l'uffant cun basegns spezial. Pia ston las decisiuns vegnir prendidas uschia ch'ellas promovon e sustegn il singul uffant. Il medem mument vegn accentuada l'importanza dals contours da la scola e l'organisaziun da la scola. Las mesiras da la pedagogia speziala ston s'orientar uschè ferm sco pussaivel vi dal bainstar e vi dals interess d'in uffant cun basegns spezial.

Tenor l'al. 2 sto l'opportunitad da las mesiras ordinadas vegnir examinada periodicain. Per las mesiras simplas è questa incumbensa chausa da l'instituziun ch'è responsabla per la scola, per las mesiras pretensiusas chausa dal chantun. L'art. 47 al. 2 oblighescha ultra da quai las istanzas da decisiun respectivas da decider sin basa d'ina examinaziun, sche la mesira sto vegnir adattada u po vegnir terminada en il cas singul.

Art. 48 2. en il sectur simpel

L'instituziun ch'è responsabla per la scola è cumpetenta per garantir las mesiras da la pedagogia speziala en il sectur simpel. Decisiuns concernent mesiras simplas vegnan scleridas dal post spezialisà renconuschì dal departament mo, sch'igl existan intschertezzas u sch'i na po betg vegnir cuntanschì in accord tranter las parts partecipadas, sche las finamiras da l'instrucziun (dimensiun e cuntegn da la materia da scola) duain vegnir adattadas u sche mesiras da la pedagogia speziala (logopedia, terapia da psicomotorica) paran dad esser necessarias. Uschia duai ina part da las decisiuns e da las mesiras da promoziun daventar meglier accessibla per las instituziuns responsablas per la scola sco er per las parts partecipadas ed esser applitgbla en moda pli flexibla. La deliberaziun da scolaras e da scolaras da singuls roms dovra er en l'avegnir la permissiun da l'uffizi.

Art. 49 3. en il sectur pretensius

L'uffizi è cumpetent per garantir las mesiras da la pedagogia speziala en il sectur pretensius. En il sectur pretensius vegni premiss en mintga cas ch'il post spezialisà da l'uffizi u che terzas personas incumbensadas da l'uffizi hajan fatg ils scleriments necessaris. Las personas cun la pussanza dals geniturs survegnan ina rolla activa en quel senn ch'ellas ston annunziar lur uffant per laschar far quests scleriments.

Art. 50 Incaricas da prestaziun

La basa per incaricas da prestaziun furma l'uschenumnada "planisaziun da la purschida" che sa funda sin las disposiziuns legalas e sin relaschs consecutivs sco er sin la basa dal sector da la pedagogia speziala. Sur las incaricas da prestaziun vegnan regladas en spezial il gener, la qualidad e la quantidad da la purschida, la qualificaziun dal persunal, la controlla da las prestaziuns che vegnan messas a quint ed ils princips da l'indemnisaziun da las prestaziuns. Ina incarica da prestaziun vala per regla 4 onns.

Art. 51 Scolaras e scolars cun talents extraordinaris

L'art. 51 concretisescha las purschidas ch'èn previsas per uffants cun talents extraordinaris. Perquai ch'i sa tracta da purschidas spezialas dal sector simpel, èsi chausa da l'instituziun responsabla per la scola da metter a disposiziun las purschida da promoziun adequatas. La promoziun sto vegnir fatga sche pussaivel durant il temp d'instrucziun regular. Quai po per exempel esser il cas cun deliberar ils uffants da singulas lecziuns per ch'els possian frequentar purschidas spezialas. Questas purschidas pon vegnir surdadas da l'instituziun responsabla per la scola er a terzas personas sco per exempel a centers da promoziun u a purschiders privats. Da las mesiras da la pedagogia speziala per scolaras e scolars cun talents extraordinaris ston vegnir cunfinadas l'instrucziun privata (cf. art. 16 fin 19) e las classas da talent (cf. art. 34).

7. Assicuranza

Art. 52 Assicuranza cunter accidents

L'art. 52 correspunda a l'art. 1 da l'ordinaziun vertenta davart las prestaziuns d'assicuranza per scolaras e scolars sco er per personas d'instrucziun dals 20 da matg 1975 (DG 421.600). Tar las prestaziuns d'assicuranza prescrittas sa tracti da las uschenumnadas assicuranzas da summa fixa, q.v.d. las prestaziuns vegnan pajadas supplementarmain ad in'assicuranza che las personas cun la pussanza dals geniturs han fixà per lur uffants.

Art. 53 Assicuranza da responsabladad

L'art. 53 correspunda a la regulaziun vertenta. En quest connex è vegnì fixà explicitamain en l'art. 3 al. 2 da l'ordinaziun davart las prestaziuns d'assicuranza per sco-

laras e scolars sco er per persunas d'instrucziun dals 20 da matg 1975 (DG 421.600) che negligentscha leva sto vegnir resguardada en l'assicuranza da responsabladad, nun che la vischnanca haja extendì sia atgna responsabladad sin negligentscha leva. Tenor la lescha davart la responsabladad dal stadi dals 5 da december 2006 (LRS; DG 170.050) ston las vischnancas star bunas er en moda causala. Perquai po l'al. 2 menziunà da l'art. 3 vegnir stritgà.

IV. Las scolaras ed ils scolars

Art. 54 Exclusiun da la scola

Perquai ch'ina exclusiun da la scola è ina mesira cun consequenzas gravantas per ina scolara u per in scolar, pretenda l'art. 54 explicitamain che las persunas cun la pussanza dals geniturs prendian posiziun en chaussa. A questa posiziun poi vegnir renunzià mo, sche la scolara pertutgada u il scolar pertutgà periclitescha per exempel la segirezza da las persunas dals conturns da la scola u disturba l'instrucziun en ina moda e maniera spezialmain greva.

V. Las persunas d'instrucziun

1. Engaschament ed obligaziuns

Art. 55 Dretg d'instruir

Il cuntegn da l'art. 55 è identic cun tal da las disposiziuns vertentas, l'art. 55 correspunda pia a la pratica actuala.

Art. 56 Curs da furmaziun supplementara obligatorics

Da nov po l'uffizi empè dal departament arranschar curs da furmaziun supplementara e dietas da lavur e declerar la participaziun a talas sco obligatorica. El po er declerar sco obligatorica la participaziun a curs ed a dietas da lavur che vegnan arranschads d'organisaziuns professiunalas.

Art. 57 e 58 Curs da furmaziun supplementara facultativs / congedi da furmaziun upplementara

Ils art. 57 e 58 correspundan a las regulaziuns da la legislaziun vertenta.

Art. 59 Facilitaziun da vegliadetgna

La disposiziun tenor l'al. 1 correspunda a la regulaziun da la legislaziun vertenta. L'al. 2 vala da nov per tut las personas d'instrucziun e betg mo per las personas d'instrucziun spezialisadas.

Art. 60 Schliaziun da la relaziun da lavur

Tenor las disposiziuns vertentas è il termin da desditga la fin da favrer. Da nov prescriba l'art. 60 la fin da mars sco termin da desditga. Perquai ch'il dumber da scolaras e da scolars è pli u main enconuschent la fin da mars per l'onn da scola vegnint, pon las instituziuns responsablas per la scola far la planisaziun dal personal correspundenta sin ina basa pli fidada. Cuntrari a la regulaziun vertenta na pon las instituziuns responsablas per la scola betg fixar autras regulaziuns areguard il termin da desditga ed areguard il termin da communitgar la desditga.

2. Salarisaziun

Art. 61 Augment dals stgalims dal salari minimal

Tenor l'art. 61 po ina instituziun responsabla per la scola tscherner da princip tranter dus systems da salarisaziun. L'al. 1 correspunda al sistem vertent, cuntegna dentant las suandantas novaziuns: En divergenza dals stgalims da salari tenor la legislaziun vertenta en l'ordinaziun davart la salarisaziun da las personas d'instrucziun da la scola populara e da las personas d'instrucziun da la scolina en il chantun Grischun dal 1. da december 1965 (ordinaziun davart la salarisaziun da las personas d'instrucziun; DG BR 421.080) datti da nov mo pli 22 empè da 25 stgalims. Ultra da quai sto il stgalim dal salari minimal vegnir augmentà obligatoricamain mintga onn. L'al. 2 dat a las instituziuns ch'èn responsablas per la scola la pussaivladad da fixar ina regulaziun concernent il svilup dal salari che correspunda a quella dal dretg chantunal da personal. Quest sistem da salarisaziun na prevesa nagin augment annual fix dal stgalim da salari, mabain permetta en in rom fix d'augmentar individualmain il salari.

VI. Finanziaziun da las scolas

1. Princip

Art. 62 Tariffas da la forza finanziaria

L'art. 62 regla la calculaziun e l'applicaziun da las tariffas da la forza finanziaria tar corporaziuns da vischnancas. Sin basa da l'al. 1 po in'uschenunada tariffa maschadada pia vegnir applitgada exclusivamain per corporaziuns da vischnancas resp. per consorzis da scola.

2. Contribuziuns dal chantun e da las instituziuns responsablas per la scola

Art. 63 Assegn da las pauschalas per la scola regulara

Per calcular las contribuziuns chantunals sin basa dals dumbers da scolaras e da scolars è decisiv unicamain il di da referenza da la retschertga.

Art. 64 Pauschala per la direcziun da la scola

Questa regulaziun correspunda a tala da la legislaziun vertenta.

Art. 65 Pauschala supplementara per scolas pitschnas – 1. lieus da scola perifers

Sco valur directiva per definir la noziun "lieu da scola perifer" vala in temp da viadi da dapli che 10 minutas cun il traffic public al proxim lieu da scola cun la medema lingua da scola e cun il medem stgalim da scola. Per la glista che sto vegnir fatga dal departament tenor l'al. 3 vegnan resguardads supplementarmain er ils ulteriurs facturs tenor l'al. 2 per fixar, sch'in lieu da scola è perifer u betg.

Art. 66 2. calculaziun

La fixaziun da las singulas tariffas da partenza vegn fatga per il stgalim primar sin basa d'ina degressiun lineara davent dal 5. scolar cun la tariffa da partenza maximala da 12 000.– francs fin al 66. scolar cun 0.– francs. Per il stgalim secundar I vegn applitgada la medema procedura, partind però davent dal 17. scolar cun la tariffa da partenza maximala da 3 000.– francs fin al 66. scolar cun 0.– francs. Per calcular la pauschala supplementara per scolas pitschnas cun in lieu da scola perifer vegn il dumber da scolaras e da scolars multiplitgà cun la tariffa da partenza eruida. Tenor

l'art. 74 nLS vegn l'import calculà multiplitgà cun la procentuala da la classa da forza finanziaria da la vischnanca.

Sche la scola pitschna respectiva ha tant in stgalim primar sco er in stgalim secundar I, vegnan las tariffas da partenza per stgalim da scola eruidas en moda separada, dentant sin basa dal dumber da scolaras e da scolars cumulà (dumber total da scolaras e da scolars per lieu da scola). Alura vegn il dumber da scolaras e da scolars dal stgalim primar multiplitgà cun la tariffa da partenza eruida. Da quai resulta la contribuziun chantunala per il stgalim primar senza resguardar la forza finanziaria. Latiers vegn adida la contribuziun chantunala per il stgalim secundar I ch'è vegnida eruida tenor la medema procedura. Er qua na vegn la forza finanziaria betg resguardada. L'import total vegn multiplitgà cun la procentuala da la forza finanziaria da l'instituziun responsabla per la scola, nua ch'il lieu da scola perifer sa chatta.

Art. 67 Pauschala supplementara per scolas secundaras da vallada

Per garantir ina procedura pli effizienta vegni renunzia – cumpareglià cun la regulaziun vertenta – a la fixaziun da las lecziuns probablmain imputablas tras il departament avant che l'onn da scola ha cumenzà. Imputablas èn exclusivamain mo las lecziuns dadas efectivamain durant l'onn da scola.

Art. 68 Contribuziuns da la vischnanca e dals geniturs a la scolaziun speziala

La participaziun da las instituziuns responsablas per la scola als custs da las mesiras pretensiusas vegn calculada da nov sin basa da la cunvegna interchantunala davart las instituziuns socialas (CIIS) cun ils dis chalendar sco unitad da calculaziun e betg pli sin basa dals dis da scola u dals dis da dimora sco enfin ussa. Per che quest midament na chaschunia nagins custs, è la tariffa d'actualmain 40.– francs per di da scola u di da dimora vegnida sbassada a nov 21.– francs per di chalendar. Per la participaziun als custs da las personas cun la pussanza dals geniturs vala vinavant la regulaziun vertenta.

Art. 69 Contribuziuns per ina furmaziun supplementara obligatorica e per in congedi da furmaziun supplementara – 1. princip

Tar furmaziuns supplementaras obligatoricas sco er tar congedis da furmaziun supplementara conceda il chantun – analogamain a la regulaziun vertenta – contribuziuns als custs dal curs sco er als custs per eventualas substituziuns. Las

instituziuns responsablas per la scola surpiglian ils custs da la salarisaziun da la substituziun sco er ils custs da viadi ed ils custs da l'alloschi e da l'alimentaziun ordaifer. Tar la furmaziun supplementara obligatorica surpiglia il chantun supplementarmain ils custs dals documents dal curs e fixescha la durada da la substituziun.

Art. 70 2. premissas per survegnir contribuziuns

Questa regulaziun correspunda a tala da la legislaziun vertenta.

Art. 71 Contribuziuns als custs da transport

Questa regulaziun è vegnida fixada da nov sin il stgalim da la lescha, correspunda però a la pratica vertenta.

VII. Instanzas

Art. 72 Inspecturat, incumbensas

Materialmain surpiglia l'art. 72 las disposiziuns vertentas dal conclus da la regenza dals 18 da november 2003 (protocol nr. 1623), cun il qual las incumbensas da l'inspecturat da scola e da scolina èn vegnidas fixadas en il rom da las finamiras generalas per optimar la structura organisatorica sco er per unir champs d'incumbensas coerents en l'uffizi per la scola populara ed il sport (USS).

Art. 73 Servetsch psicologic da scola, incumbensas

Materialmain surpiglia l'art. 73 las disposiziuns vertentas da l'ordinaziun davart il servetsch psicologic da scola en il chantun Grischun dals 27 da matg 1993 (DG 421.050). La repartiziun da las incumbensas ed il posiziunament èn sa cumprovads.

VIII. Disposiziuns finalas

Art. 74 e 75 Aboliziun dal dretg vertent / entrada en vigur

L'ordinaziun tar la lescha da scola entra en vigur il 1. d'avust 2013.

3. "Buna legislaziun"

Ils princips da la "buna legislaziun" tenor las prescripziuns da la regenza (cf. conclus da la regenza dals 16 da november 2010, protocol nr. 1070) vegnan observads en quest project da revisiun.

La regenza concluda:

1. La lescha davart las scolas popularas dal chantun Grischun (lescha da scola) vegn messa en vigur per il 1. d'avust 2013, però senza l'art. 24 al. 1.
2. L'ordinaziun tar la lescha da scola (ordinaziun da scola) vegn relaschada.
3. Communicaziun a la chanzlia chantunala per la publicaziun en la collecziun uffiziala da leschas ed en il cudesch da dretg grischun; a las instituziuns ch'èn responsablas per las scolas popularas e per las scolinas en il chantun Grischun (cun ina brev speziala da l'uffizi per la scola populara ed il sport); a la controlla da finanzas, al departament da finanzas e vischnancas; a finanzas & controlling dal DECA; a l'uffizi per la scola populara ed il sport (sin via electronica) sco er en dus exemplars al departament d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient.

En num da la regenza

La presidenta:

Barbara Janom Steiner

Il chancelier:

dr. C. Riesen

Lescha davart las scolas popularas dal chantun Grischun (lescha da scola)

dals 21 da mars 2012

Il cussegl grond dal chantun Grischun ¹⁾,

sa basond sin l'art. 31 al. 1 e sin l'art. 89 al. 2 da la constituziun chantunala ²⁾,

sunter avair gi' invista da la missiva da la regenza dals 5 da fanadur 2011 ³⁾,

concluda:

I. Disposiziuns generalas

Art. 1

¹ Questa lescha regla la furnaziun e l'educaziun en la scola populara.

Object, champ
d'applicaziun

² La lescha vala per las scolas publicas ed, uschenavant ch'ella na prevesa naginas excepziuns, conform al senn er per las instituziuns da la scolaziun speziala sco er per l'instrucziun privata e per las scolas privatas, en las qualas l'obligaziun d'ir a scola po vegnir ademplita.

Art. 2

¹ Resguardond las atgnadads linguisticas e culturalas da la communitad ch'èn sa svilupadas en il decurs da l'istorgia, sa stenta la scola populara d'educar las scolaras ed ils scolars ad ina tenuta che s'orientescha vi da valurs cristianas, umanisticas e democraticas.

Finamiras e
secturs da
furnaziun

² La scola populara promova l'abilitad da giuditgar, las forzas creativas e la savida dals uffants e dals giuvenils sco er lur prontezza da furnir prestaziuns. En quest connex sustegna ella quels en lur svilup ad atgnas personalitads, tar l'acquisiziun da cumpetenzas socialas sco er sin lur via ad in comportament cun responsabladad envers lur conumans ed envers l'ambient.

³ La scola populara sustegna e cumplettescha l'educaziun en la famiglia.

⁴ En la scola populara s'acquistan e sviluppan tut las scolaras e tut ils scolars enconuschientschas e cumpetenzas fundamentalas che permettan

¹⁾ PCG 2011/2012, 892

²⁾ DG 110.100

³⁾ pagina 653

ad ellas ed ad els d'emprender durant lur entira vita e da chattar lur piazza en la societad ed en la vita professiunala.

⁵ La furmazion che vegn intermediada en la scola populara cumpiglia en spezial la tgira e las enconuschientschas da la lingua da scola sco er cumpetenzas fundamentalas d'ulteriuras linguas, da la matematica e da las ciencias natiralas, da las ciencias socialas ed umanas, da la musica, da l'art e da l'art applitgà, dal moviment e da la sanadad.

⁶ La scola populara resguarda ils interess ed ils basegn d'uffants e da giuvenils che han in basegn spezial da promoziun, che han talents extraordinaris e che derivan d'ina lingua estra.

II. Instituziuns responsablas per la scola

Art. 3

Incumbensa cuminaivla

La scola populara è ina incumbensa cuminaivla dal chantun e da las vischnancas.

Art. 4

Instituziuns responsablas per la scola

¹ Las vischnancas mainan la scola populara publica. Ellas pon delegar questa incumbensa a corporaziuns da vischnancas.

² Ultra da quai pon vegnir manadas scolas privatas sco scolas che han la permissiun dal chantun.

Art. 5

Collavuraziun contractuala

Vischnancas che na mainan betg ina scola populara publica u betg tut ils stgalims da scola e che n'appartegnan betg ad ina instituziun ch'è responsabla per la scola garanteschon tras in contract cun in'otra instituziun ch'è responsabla per la scola che lur uffants possian frequentar là la scola populara.

III. Purschidas da scola e da furmazion

1. STGALIMS DA SCOLA

Art. 6

Stgalims da la scola populara

¹ La scola populara consista dal stgalim da scolina, dal stgalim primar e dal stgalim secundar I.

² Il temp per absolver ils stgalims da scola dependa dal svilup individual da la scolara u dal scolar.

Art. 7

Stgalim da scolina

¹ Il stgalim da scolina dura 2 onns.

² La scolina promova las forzas creativas da l'uffant e ses svilup corporal, spiertal, social ed emoziunal, enritgescha il mund d'eveniments e d'experientschas da l'uffant e tgira l'expressiun linguistica da l'uffant.

³ La frequentaziun da la scolina è da princip voluntara. L'instituziun ch'è responsabla per la scola po fixar che uffants da lingua estra stoppian frequentar obligatoricamain la scolina.

Art. 8

¹ Il stgalim primar dura 6 onns.

Stgalim primar

² Il stgalim primar intermediatescha ils elements fundamentals da la furmaziun. El stgaffescha las premissas per pudair frequentar ils stgalims da scola che suondan.

Art. 9

¹ Il stgalim secundar I dura 3 onns ed è dividi en la scola reala ed en la scola secundara.

Stgalim secundar I

² La scola reala approfondescha ed amplifitgescha la furmaziun fundamentala ch'è vegnida intermediada sin ils stgalims precedents. Ella prepara per la furmaziun professiunala.

³ La scola secundara approfondescha ed amplifitgescha la furmaziun fundamentala ch'è vegnida intermediada sin ils stgalims precedents. Ella prepara per la furmaziun professiunala sco er per las scolas che suondan.

2. OBLIGAZIUN D'IR A SCOLA, LIEU DA SCOLA E FREQUENTAZIUN GRATUITA

Art. 10

¹ Tut ils uffants che han dimora permanenta en il chantun han il dretg da frequentar la scola populara publica.

Dretg da frequentar la scola, obligaziun d'ir a scola

² La frequentaziun da la scola è obligatorica sin il stgalim primar e sin il stgalim secundar I.

³ L'obligaziun d'ir a scola po er vegnir ademplida en instituziuns da la scolaziun speziala, en scolas privatas u tras instrucziun privata.

Art. 11

Mintga uffant frequenta la scola da quella vischnanca, en la quala el ha – cun il consentiment da las persunas cun la pussanza dals geniturs – dimora permanenta.

Lieu da scola

Art. 12

Entrada en scola, spustament e suspensiun da l'obligaziun d'ir a scola

¹ Uffants che han cumpleni il 5avel onn da vegliadetgna fin ils 31 da december pon entrar en il stgalim da scolina cun il cumenzament da l'onn da scola dal medem onn chalendar.

² Uffants che han cumpleni il 7avel onn da vegliadetgna fin ils 31 da december entran en il stgalim primar per il cumenzament da l'onn da scola dal medem onn chalendar.

³ L'entrada en il stgalim da scolina ed en il stgalim primar po vegnir spustada en l'interess da l'uffant sin l'onn avant u sin l'onn suenter.

Art. 13

Durada da l'obligaziun d'ir a scola

¹ L'obligaziun d'ir a scola cumpiglia per regla 9 onns da scola. Scolaras e scolars che absolvan pli svelt l'instrucziun conform al plan d'instrucziun da la scola populara vegnan relaschads pli baud da l'obligaziun d'ir a scola.

² Sche l'obligaziun d'ir a scola da 9 onns è ademplida u sche la scola populara è vegnida absolvida pli svelt, finescha il dretg da frequentar la scola populara.

Art. 14

Frequentaziun gratuita

¹ L'instrucziun en la scola populara publica è gratuita en il lieu da scola.

² Sche las relaziuns pretendan quai, èn las instituziuns ch'èn responsablas per la scola obligadas d'organisar e da finanziair il transport da las scolaras e dals scolars.

Art. 15

Contribuziuns da las persunas cun la pussanza dals geniturs

Da las scolaras e dals scolars respectivamain da las persunas cun la pussanza dals geniturs pon vegnir incassadas contribuziuns adequatas, en spezial per:

- a) occurrenzas da scola spezialas;
- b) purschidas da scolaziun spezialas en il sector dals roms d'elecziun;
- c) custs da material extraordinaris;
- d) viadis da scola, excursiuns sco er champs da classa;
- e) purschidas d'alimentaziun e da pertgirar per structures dal di supplementaras.

3. SCOLAS PRIVATAS ED INSTRUCZIUN PRIVATA**Art. 16**

Scolas privatas, obligaziun da dumandar ina permissiun e surveglianza

¹ Scolas privatas, en las qualas l'obligaziun d'ir a scola po vegnir ademplida, dovran ina permissiun da la regenza. Quella vegn concedida, sche la purschida da furmaziun correspunda a tala da la scola populara publica e sch'il plan d'instrucziun vegn adempli.

² La surveglianza è chaussa da l'uffizi.

Art. 17

La regenza po permetter scolas privatas internaziunalas, en las qualas i vegn instrui oravant tut en ina lingua estra, premess ch'il plan d'instrucziun vegnia adempli dal rest.

Scolas privatas internaziunalas

Art. 18

¹ Sco instrucziun privata vala l'instrucziun individuala e l'instrucziun en ina grupp da fin a quatter scolaras e scolars.

Instrucziun privata, obligaziun da dumandar ina permissiun e surveglianza

² L'instrucziun privata dovra ina permissiun dal departament. Quella vegn concedida, sche la purschida da furnaziun correspunda a tala da la scola populara publica e sch'il plan d'instrucziun vegn adempli.

³ La surveglianza è chaussa da l'uffizi.

Art. 19

Solaras e scolars che frequentan ina scola privata u che vegnan instruids en moda privata n'han nagin dretg envers la vischanca da survegnir las prestaziuns che vegnan messas a disposiziun da la scola populara publica.

Ulteriuras prestaziuns

IV. Organisaziun da la scola

1. GESTIUN ED ORGANISAZIUN

Art. 20

Las instituziuns ch'èn responsablas per la scola relaschan in urden da scola.

Princip

Art. 21

Per ademplir las incumbensas operativas pon las instituziuns ch'èn responsablas per la scola installar – sulettas u ensemen cun autras instituziuns ch'èn responsablas per la scola – direcziuns da scola.

Direcziuns da scola

Art. 22

Las instituziuns ch'èn responsablas per la scola èn obligadas da metter a disposiziun – en il rom da lur pussaivladads – plazzas da praticum per las instituziuns da scolaziun da persunas d'instrucziun da tut ils stgalims.

Plazzas da praticum

2. MANASCHI DA SCOLA

Art. 23

¹ Las solaras ed ils scolars dal stgalim primar e dal stgalim secundar I vegnan attribuids ad ina classa.

Classas

² Per mintga classa sto vegnir designada ina persuna d'instrucziun.

³ Las partiziuns na dastgan per regla betg avair dapli che 24 scolaras e scolars e damain che 5 scolaras e scolars.

Art. 24

Temp da scola,
cumenzament da
l'onn da scola,
vacanzas

¹ Il temp da scola importa 39 emnas da scola per onn.

² En coordinaziun cun auters chantuns fixescha il departament il cumenzament da l'onn da scola.

³ Il departament fixescha las vacanzas d'atun e da Nadal. Las ulteriuras vacanzas vegnan fixadas da las instituziuns ch'èn responsablas per la scola.

Art. 25

Instrucziun

¹ L'instrucziun ha lieu da glindesdi fin venderdi.

² Las unitads d'instrucziun duran 45 minutas sin il stgalim primar e sin il stgalim secundar I e 60 minutas sin il stgalim da scolina.

³ En cas motivads po il departament permetter excepziuns.

Art. 26

Uras da bloc

¹ Las uras da bloc garanteschon sin il stgalim da scolina e sin il stgalim primar l'avantmezdi da glindesdi fin venderdi ina instrucziun nuninterrutta u in pertgirar gratuit.

² Sin il stgalim da la scolina importan las uras da bloc almain trais uras consecutivas. Sin il stgalim primar importan las uras da bloc almain quatter lecziuns consecutivas.

³ La frequentaziun da las lecziuns d'instrucziun u da pertgirar entaifer las uras da bloc è obligatorica.

⁴ La frequentaziun da las lecziuns perifericas assistidas durant las uras da bloc è facultativa.

Art. 27

Structuras dal di

¹ En cas da basegn porschan las instituziuns ch'èn responsablas per la scola structuras dal di supplementaras.

² Las persunas cun la pussanza dals geniturs èn libras da profiter da las structuras dal di per lur uffants.

³ La lescha davart la promoziun da la tgira d'uffants complementara a la famiglia en il chantun Grischun vegn applitgada confurm al senn per purschidas en il rom da las structuras dal di supplementaras tenor la legislaziun da scola.

Art. 28

Absenzas,
dispensaziun

¹ Las instituziuns ch'èn responsablas per la scola pon dar congedi a las scolaras ed als scolars durant maximalmain 15 dis per onn da scola. Ultra

da quai pon ellas decider che las persunas cun la pussanza dals geniturs dastgian fixar libramain maximalmain 3 da quels dis da scola sco dis da congedi.

² L'uffizi po conceder in congedi che surpassa quests 3 dis.

³ En cas motivads po l'uffizi dispensar temporarmain scolaras e scolars da l'instrucziun, e quai dal tuttafatg u per part.

3. CUNTEGNS DIDACTICS, PLAN D'INSTRUCZIUN E MEDS D'INSTRUCZIUN

Art. 29

¹ La regenza fixescha ils roms obligatorics, ils roms d'elecziun ed ils roms d'elecziun obligatorics e relascha il plan d'instrucziun per ils stgalims da la scola populara. Il plan d'instrucziun regla liantamain las finamiras dals stgalims ed ils cuntegns fundamentals da l'instrucziun. Per singuls roms po el fixar finamiras liantas.

Roms, plan
d'instrucziun

² Il plan d'instrucziun cumpiglia la dotaziun da lecziuns sco er las tavlas da lecziuns che determineschan il dumber total d'unitads d'instrucziun ed il rom per repartir talas sin ils singuls roms. La dotaziun da lecziuns sin basa da l'onn na dastga betg sutpassar la media dals chantuns tudestgs e dals chantuns plurilinges.

³ Il plan d'instrucziun sto – sche pussaivel – vegnir coordinà tranter ils chantuns.

Art. 30

¹ Sin il stgalim primar ston vegnir purschidas sco linguas estras almain ina lingua chantunala sco er englais.

Instrucziun da
linguas estras
1. stgalim primar

² L'emprima lingua estra en scolas primaras rumantschas e talianas è tudestg. L'emprima lingua estra en scolas primaras tudestgas è talian.

³ L'instrucziun da l'emprima lingua estra cumenza en la 3. classa primara, l'instrucziun d'englais cumenza en la 5. classa primara.

⁴ En scolas primaras tudestgas po l'instituziun ch'è responsabla per la scola decider:

- a) ch'i vegnia instrui rumantsch empè da talian;
- b) ch'i vegnian purschids rumantsch e talian sco roms d'elecziun obligatorics.

⁵ Ultra da quai po l'instituziun ch'è responsabla per la scola decider che l'instrucziun dal rumantsch cumenzia en quests cas gia en la 1. classa dal stgalim primar.

Art. 31

¹ Sin il stgalim secundar I ston vegnir purschidas sco linguas estras almain ina lingua chantunala sco er englais.

2. stgalim
secundar I

² Per quell'as linguas naziunalas che na vegnan betg instruidas sco roms obligatorics ston vegnir messas a disposiziun purschidas adattadas.

Art. 32

Midada da la lingua da scola en scolas rumantschas

Sch'ina vischnanca sa decida da midar la lingua da scola da l'idiom a rumantsch grischun u viceversa, vegn quai fatg pass per pass d'onn da scola ad onn da scola.

Art. 33

Scolas e classas che vegnan manadas en moda bilingua

Per promover las linguas chantunalas rumantsch e talian po la regenza permetter che duas linguas chantunalas vegnian duvradas il medem mument sco linguas da scola.

Art. 34

Instrucziun da religiun

¹ Las baselgias chantunalas da dretg public renconuschidas dattan sin agens custs religiun a las scolaras ed als scolars en la scola populara publica. Las instituziuns ch'èn responsablas per la scola las mettan a disposiziun gratuitamain las localitads da scola per quest intent.

² Sa referind a la libertad da cretta e da conscienza pon las persunas cun la pussanza dals geniturs inoltrar la retratga da l'instrucziun da religiun, e quai en scrit ed avant il cumenzament da l'onn da scola.

Art. 35

Meds d'instrucziun

¹ La regenza designescha ils meds d'instrucziun ch'èn obligatorics u recumandads.

² Il chantun po edir meds d'instrucziun e pajar contribuziuns per als render pli bunmartgads.

³ Ils meds d'instrucziun vegnan edids en las linguas tudestg, rumantsch e talian.

Art. 36

Medioteclas

Las instituziuns ch'èn responsablas per la scola fundeschan atgnas medioteclas per scolaras e per scolars u guardan che quell'as e quel'as possian retrair da las medioteclas cudeschs ed autras medias che correspundan a lur vegliadetgna.

4. PURSCHIDAS CUMPLEMENTARAS

Art. 37

Scolas secundaras da vallada

Sco preparaziun per la scola media po la regenza renconuscher en las valladas talianas scolas secundaras sco scolas secundaras da vallada.

Art. 38

¹ Las instituziuns ch'èn responsablas per la scola pon promover scolaras e scolaras cun talents spezialas en classas da talent, cunzunt en il sectur dal sport. Per manar ina classa da talent dovri ina permissiun da la regenza. Classas da talent,
scolas da talent

² L'instrucziun en las classas da talent po divergiar da l'urari, sto però ademplir da princip il plan d'instrucziun.

³ Las instituziuns ch'èn responsablas per la scola e che na mainan nagina classa da talent èn obligadas da permetter la frequentaziun d'ina classa da talent en in'otra instituziun ch'è responsabla per la scola.

⁴ L'instituziun responsabla cedenta paja ina taxa da scola. Quella sto vegnir fixada cun l'instituziun responsabla che maina la classa da talent. Sche las duas instituziuns ch'èn responsablas per la scola n'arrivan betg da sa cunvegnir davart la taxa da scola, fìxescha il departament la taxa da scola.

Art. 39

¹ Las instituziuns ch'èn responsablas per la scola mettan a disposiziun purschidas supplementaras per scolaras e per scolaras da lingua estra. Uffants da lingua
estra

² La regenza fìxescha las prestaziuns che ston vegnir furnidas da las instituziuns ch'èn responsablas per la scola. Per la scolaziun d'uffants da persunas ch'èn admessas provisoricamain, da requirentas e da requirents d'asil ubain da viagiantas e da viagiants po ella prender mesiras che divergeschan da las disposiziuns da la lescha da scola.

Art. 40

En cas da basegn pon las instituziuns ch'èn responsablas per la scola stgaffir purschidas supplementaras sco lavur sociala da scola u purschidas da time-out. Purschidas
supplementaras

5. PROMOZIUN E MIDADA DA STGALIM**Art. 41**

¹ Las scolaras ed ils scolaras dal stgalim primar e dal stgalim secundar I vegnan giuditgads regularmain. Resguardads vegnan en spezial la prestaziun, il svilup d'emprender sco er il cumportament da lavurar ed il cumportament social. Giudicament

² La fin da mintga semester vegn fatg il giudicament cun in attestat da notas che po vegnir cumpletà d'in rapport individual davart l'emprender.

³ En la 1. ed en la 2. classa primara po il giudicament er vegnir fatg mo en furma d'in rapport davart l'emprender.

Art. 42

Promoziun,
midada da
stgalim

¹ Davart la promoziun decida la persuna d'instrucziun da classa sunter avair consultà las autras persunas d'instrucziun da la scolara u dal scolar a la fin da l'onn da scola sin basa da l'ademplement da las finamiras d'instrucziun sco er sin basa dal cumportament d'emprender e da lavurar e dal cumportament social da la scolara u dal scolar.

² Per assegnar las scholaras ed ils scolars tenor lur qualificaziuns a la scola reala u a la scola secundara è da princip responsabla la persuna d'instrucziun da classa. Sche la persuna d'instrucziun da classa prenda la decisiun d'assegnar ina scolara u in scolar a la scola reala, ha quella u quel la pussaivladad da far in examen d'admissiun a la scola secundara. Quintar quinta alura mo il resultat da quest examen.

6. MESIRAS DA LA PEDAGOGIA SPEZIALA**Art. 43**

Dretg

¹ Scholaras e scolars che han in basegn da promoziun spezial han il dretg sin mesiras da la pedagogia speziala.

² In basegn da promoziun spezial è avant maun:

- a) tar scholaras e tar scolars che na pon cumprovadamain betg suandar, betg pli suandar u suandar mo per part il plan d'instrucziun da la scola regulara senza in sustegn supplementar;
- b) tar scholaras e tar scolars che han cumprovadamain grondas difficultads en il cumportament, en la capaciad d'emprender ed en la capaciad da prestaziun sco er en la cumpetenzza da discurren ed en la cumpetenzza linguistica;
- c) tar scholaras e tar scolars ch'èn pertutgads u smanatschads d'in impediment corporal, spiertal, psichic, linguistic, sensoric u da la percepziun;
- d) tar scholaras e tar scolars che han talents extraordinaris.

³ Las disposiziuns per scholaras e per scolars che han in basegn spezial da promoziun tenor l'alineia 2 literas a fin c valan conform al senn er per uffants da la vegliadetgna prescolara e per giuvenils, sunter ch'els han adempli l'obligaziun d'ir a scola, fin a la cumplenida dal 20avel onn da vegliadetgna.

Art. 44

Mesiras da la
pedagogia
speziala

¹ Las mesiras da la pedagogia speziala sa dividan en mesiras simplas ed en mesiras pretensiusas.

² Sco mesiras simplas valan en spezial la promoziun integrativa e las mesiras pedagogic-terapeuticas.

³ Sco mesiras pretensiusas valan:

- a) l'instrucziun en il rom da la scolaziun speziala;

- b) il pertgirar che tutga tiers;
- c) las mesiras en cas d'in grond basegn da promoziun;
- d) la tgira staziunara d'uffants cun impediments considerabels avant ch'els entran en scolina.

Art. 45

Scolaras e scolars che han in basegn spezial da promoziun pon vegnir instruids tenor in plan d'instrucziun adattà sin basa d'ina expertisa dal servetsch psicologic da scola.

Adattaziun dal plan d'instrucziun

Art. 46

¹ Las mesiras simplas e las mesiras pretensiusas da la pedagogia speziala vegnan realisadas – en dependenza dal basegn – en furmas integrativas e separativas da la scolaziun e da la promoziun.

Furmas da la scolaziun e da la promoziun

² La realisaziun vegn fatga en moda integrativa, sche la scolaziun e la promoziun en la classa regulara ha avantatgs per la scolara u per il scolar che ha in basegn spezial da promoziun e sche quai è supportabel per la classa regulara.

³ Cas cuntrari vegnan las mesiras realisadas en moda parzialmain integrativa sco instrucziun da gruppa u sco instrucziun individuala ubain en moda separativa en partiziuns d'instituziuns da la scolaziun speziala u en famiglias.

Art. 47

¹ L'instituziun ch'è responsabla per la scola garantescha che la purschida da la pedagogia speziala saja avant maun e vegnia realisada en il sectur simpel.

Garanzia da la purschida da la pedagogia speziala

² Il chantun garantescha che la purschida da la pedagogia speziala saja avant maun e vegnia realisada en il sectur pretensius.

Art. 48

¹ Per ordinar las mesiras da la pedagogia speziala en il sectur simpel è competent l'instituziun ch'è responsabla per la scola.

Ordinaziun

² Per ordinar las mesiras da la pedagogia speziala en il sectur pretensius è competent l'uffizi.

Art. 49

¹ La regenza prescriba la purschida da la pedagogia speziala en il sectur simpel

Planisaziun da la purschida

² Sin basa d'ina analisa dal basegn fixescha il departament periodicamain la planisaziun da la purschida en il sectur pretensius.

Art. 50

Incaricas da prestaziun

Il departament conceda incaricas da prestaziun ad instituziuns da la scolaziun speziala renconuschidas. La basa per las incaricas da prestaziun furma la planisaziun da la purschida.

7. PROMOZIUN DA LA SANADAD ED ASSICURANZA**Art. 51**

Servetsch medicinal e servetsch dentistic da scola

¹ Il servetsch medicinal ed il servetsch dentistic da scola vegnan realisads en la scola populara tenor las prescripziuns da la confederaziun e dal chantun. Visitas da controlla èn obligatorias.

² L'instituziun ch'è responsabla per la scola elegia la media u il medi da scola e la dentista u il dentist da scola. Ella organisescha la realisaziun da mesiras.

Art. 52

Assicuranzas

L'instituziun ch'è responsabla per la scola fa sin agens custs las suandantas assicuranzas:

- a) assicuranza per las scholaras e per ils scolars cunter accidents en scola, durant occurrenzas da scola e sin la via da scola;
- b) assicuranza da responsabladad per il personal da scola sco er per las scholaras e per ils scolars en il manaschi da scola.

V. Las scholaras ed ils scolars**Art. 53**

Dretgs

Las scholaras ed ils scolars han il dretg sin:

- a) ina furmaziun sin basa dal stadi d'enconuschientscha actual e sin basa dal plan d'instrucziun;
- b) respect e rinforz da lur personalitad.

Art. 54

Obligaziuns

¹ Las scholaras ed ils scolars adempleschan lur obligaziuns e sa participeschan en moda activa e cooperativa al manaschi da scola.

² Las scholaras ed ils scolars ston:

- a) frequentar l'instrucziun e las occurrenzas da scola;
- b) purtar – confirm a lur vegliadetgna – la responsabladad per l'agen process d'emprender e la conresponsabladad per quel da la classa;
- c) observar l'urden da scola.

Art. 55

Mesiras disciplinaras

¹ Cunter scholaras e cunter scolars che han in cumportament che chaschuna reclamaziuns, pon personas d'instrucziun, la direenziun da la scola u il

cussegl da scola ordinar mesiras disciplinaras ch'èn raschunaivlas or dal puntg da vista educativ.

² Scolaras e scolars che engrevgeschan grevamain oravant tut l'instrucziun u il manaschi da scola – malgrà l'admoniziun e malgrà l'orientaziun da las persunas cun la pussanza dals geniturs – pon vegnir exclus da l'instrucziun cun ina decisiun dal cussegl da scola sin basa d'in rapport en scrit da la persuna d'instrucziun sco er sin basa d'in rapport da l'uffizi.

VI. Las persunas d'instrucziun

1. ENGASCHAMENT ED OBLIGAZIUNS

Art. 56

¹ Sco persunas d'instrucziun tenor las disposiziuns qua sutvart valan las persunas d'instrucziun che instrueschan a la scola populara. Las disposiziuns davart las persunas d'instrucziun èn applitgables conform al senn per lur substituziuns sco er per las persunas d'instrucziun e per las persunas spezializadas en il sector da las mesiras da la pedagogia speziala. Relaziun d'engaschament

² Las persunas d'instrucziun da la scola populara publica vegnan engaschadas da l'instituziun ch'è responsabla per la scola cun in contract da dretg public.

³ Uschenavant che questa lescha e las disposiziuns executivas na cuntengnan naginas prescripziuns, reglan las instituziuns ch'èn responsablas per la scola sezzas las cundiziuns d'engaschament. Subsidiarmain vegnan applitgadas las disposiziuns dal dretg dal personal dal chantun conform al senn.

Art. 57

Las persunas d'instrucziun ston avair in diplom reconuschì che corresponda al stgalim u ina permissiun da dar scola ch'è vegnida concedida da l'uffizi. Dretg d'instruir

Art. 58

¹ Il departament po retrair la permissiun d'instruir, sche la qualificaziun per instruir manca. El po remartgar la retratga en il diplom d'instrucziun. Retratga da la permissiun d'instruir

² Sche las relaziuns sa midan en moda essenziala, po il departament revocar la retratga.

³ Il departament communitgescha al secretariat general da la conferenza svizra da las directuras e dals directurs chantunals da l'educaziun publica (CDEP) la retratga e la reconcessiun da la permissiun d'instruir.

Art. 59

Obligaziuns,
incarica pro-
fessiunala

¹ Las personas d'instrucziun èn obligadas d'instruir e da promover las scolaras ed ils scolars conform a las finamiras ed a las prescripziuns da questa lescha.

² Las incumbensas principalas da las personas d'instrucziun èn en spezial:

- a) la preparaziun, la realisaziun e l'evaluaziun da l'instrucziun;
- b) la garanzia da la collavuraziun interdisciplinara cun autras personas d'instrucziun e cun autras personas spezialisadas;
- c) la participaziun a la concepziun, a l'organisaziun ed a l'ulteriur svilup da la scola;
- d) la prestaziun da lavur da geniturs e da lavur da team;
- e) la furmaziun supplementara autonoma;
- f) la frequentaziun da curs da furmaziun supplementara ch'èn vegnids declerads obligatorics da l'uffizi, en spezial er per l'introducziun da roms d'instrucziun novs;
- g) la cooperaziun ad occurrenzas da la scola.

³ Las personas d'instrucziun pon vegnir obligadas da surpigliar– ultra da lur pensum ordinari – las suandantas activitads supplementaras che vegnan indemnisadas spezialmain:

- a) surpigliar incaricas che l'incumbensa d'educaziun e da furmaziun sco er il manaschi da scola pretendan;
- b) dar maximalmain 2 lecziuns supplementaras per emna.

Art. 60

Concepziun da
l'instrucziun

En il rom dal plan d'instrucziun, da las directivas da l'uffizi, da las prescripziuns da l'instituziun ch'è responsabla per la scola e dals meds d'instrucziun obligatorics han las personas d'instrucziun il dretg da concepì libramain lur instrucziun.

Art. 61

Substituziun

Per personas d'instrucziun che interrompan l'instrucziun per pli ditg che 3 dis ha l'instituziun ch'è responsabla per la scola d'engaschar ina substituziun professiunala adattada.

Art. 62

Pensum cumplain

¹ Per in pensum cumplain sto vegnir prestà il suandant dumber d'unitads d'instrucziun per emna:

- a) stgalim da scolina: 24 uras
- b) stgalim primar: 29 lecziuns
- c) stgalim secundar I: 29 lecziuns

² Il pensum d'ina persuna d'instrucziun da classa dal stgalim primar e dal stgalim secundar I vegn reduci per 1 lecziun per emna da scola.

³ Persunas d'instrucziun cun in pensum cumplain han il dretg sin ina facilitaziun da vegliadetgna a partir dal 55avel onn da vegliadetgna.

Art. 63

Las instituziuns ch'èn responsablas per la scola designeschon in minimum da furnaziun supplementara che lur persunas d'instrucziun e lur persunas da la direcziun ston absolver mintga onn. Per persunas d'instrucziun ch'èn engaschadas a temp cumplain na dastga el betg sutpassar 10 mezs dis da curs. Las instituziuns ch'èn responsablas per la scola reglan la surpigliada dals custs dals curs e da las spesas.

Furnaziun supplementara minimala per onn

Art. 64

¹ L'instituziun ch'è responsabla per la scola po conceder a las persunas d'instrucziun in congedi da furnaziun supplementara pajà.

Congedi da furnaziun supplementara

² En cas da persunas d'instrucziun che han instrui durant almain 10 onns e cun in pensum d'almain 20 lecziuns per emna sin il stgalim primar u sin il stgalim secundar I respectivamain da 14 uras per emna sin il stgalim da scolina sa participescha il chantun ina giada vi dals custs d'in congedi da furnaziun supplementara da maximalmain 3 mais.

2. SALARISAZIUN

Art. 65

¹ La salarisaziun da las persunas d'instrucziun vegn fixada da l'instituziun ch'è responsabla per la scola en il rom da la lescha e da l'ordinaziun.

Salarisaziun

² La salarisaziun annuala da las persunas d'instrucziun da la scola populara publica consista dal salari fundamental e dal 13avel salari mensil. Il 13avel salari mensil importa 1/12 dal salari annual retratg.

³ Cun la salarisaziun èn indemnizadas tut las obligaziuns tenor l'artitgel 59 alineas 1 e 2.

Art. 66

¹ Per las persunas d'instrucziun da la scola populara publica valan en cas d'in pensum cumplain tenor l'artitgel 62 las suandantas tariffas minimalas da salarisaziun (inclusiv il 13avel salari mensil):

Salarisaziun minimala per onn

	emprim stgalim da salari
a) stgalim da scolina:	
persuna d'instrucziun da la scolina	fr. 60 000
b) stgalim primar:	
persunas d'instrucziun da la scola primara e persunas d'instrucziun spezializadas	fr. 72 000
persunas d'instrucziun che han in diplom en	

pedagogia speziala	fr. 79 000
c) secundar I:	
persunas d'instrucziun da la scola reala e da la scola secundara e persunas d'instrucziun che han in diplom en pedagogia speziala	fr. 88 000
persunas d'instrucziun spezialisadas cun in u cun dapli che in rom respectivamain cun in u cun dapli che in sectur spezial	fr. 82 000

² La salarisaziun minimala per il stgalim da salari il pli aut importa 154 pertschient da la tariffa da l'emprim stgalim da salari.

³ Per directuras e per directurs da scola importa la salarisaziun minimala 110 pertschient da la tariffa per il stgalim secundar I.

⁴ Las tariffas da la salarisaziun minimala correspundan al stadi da l'index nazional dals pretschs da consum da 104.2 puncts (index da basa dal december 2005). La regenza fixescha la cumpensaziun da la chareschia tenor las disposiziuns da la lescha davart la relaziun da lavur da las collavuraturas e dals collavurats dal chantun Grischun.

VII. Las persunas cun la pussanza dals geniturs

Art. 67

Dretgs

¹ En il rom da questa lescha valan quellas persunas sco persunas cun la pussanza dals geniturs, las qualas han il dretg da tgira per l'uffant correspondent.

² Las persunas cun la pussanza dals geniturs vegnan infurmas regularmain davart il cumportament e davart las prestaziuns da lur uffants. Ellas han il dretg da vegnir infurmas da persunas d'instrucziun, d'instanzas da scola sco er da posts spezialisads davart datas e davart dumondas che concernan lur uffants.

³ Ultra da quai pon las persunas cun la pussanza dals geniturs pretender che datas persunalas betg correctas vegnian rectificadas, che datas persunalas, che n'èn betg necessarias u ch'èn vegnidas elavuradas illegalmain, vegnian destruidas sco er che datas persunalas da lur uffants, ch'èn degnas da vegnir protegidas, vegnian bloccadas.

⁴ Durant l'onn da scola organisescha l'instituziun ch'è responsabla per la scola almain 2 dis da visita publics che duain dar – en spezial a las persunas cun la pussanza dals geniturs – invista da la lavur en scola.

Art. 68

Obligaziuns

¹ Las persunas cun la pussanza dals geniturs han l'emprima responsabladad per l'educaziun da lur uffants sco er l'emprima responsabladad che lur uffants frequentian regularmain l'instrucziun,

adempleschian l'obligaziun d'ir a scola e las incumbensas ch'èn colliadas cun quai.

² Las persunas cun la pussanza dals geniturs tgiran ina relaziun cooperativa cun las persunas d'instrucziun e cun las autoritads da scola. Ellas pon vegnir obligadas da cooperar tar conclus impurtants che pertutgan en moda individuala lur uffant e da sa participar a discurs preparatorics.

³ Las persunas cun la pussanza dals geniturs infurmeschan las persunas d'instrucziun davart il cumportament da lur uffants e davart eveniments en lur conturns, uschenavant che quai ha ina impurtanza per la scola.

VIII. Finanziaziun da las scolas

1. PRINCIP

Art. 69

Las instituziuns ch'èn responsablas per la scola surpiglian ils custs per la scola populara publica, uschenavant che la lescha na prevesa betg in auter surpigliader dals custs.

Surpigliada dals custs
1. tras las instituziuns ch'èn responsablas per la scola

Art. 70

Il chantun e las instituziuns ch'èn responsablas per la scola n'èn betg obligads da surpigliar ils custs da l'instrucziun privata e da scolas privatas.

2. tar scolas privatas e tar l'instrucziun privata

Art. 71

¹ La basa per graduar las contribuziuns dal chantun tenor la forza finanziaria da las vischnancas furman las suandantas procentualas:

Forza finanziaria, cumpensaziun da la chareschia

a)	classa da forza
finanziala 1:	20 pertschient
b)	classa da forza
finanziala 2:	28 pertschient
c)	classa da forza
finanziala 3:	37 pertschient
d)	classa da forza
finanziala 4:	46 pertschient
e)	classa da forza
finanziala 5:	55 pertschient

² Las contribuziuns dal chantun correspundan a l'onn da basa 2009. La regenza fixescha la cumpensaziun da la chareschia tenor las disposiziuns da la lescha davart la relaziun da lavur da las collavuraturas e dals collavuratur dal chantun Grischun.

2. CONTRIBUZIUNS DAL CHANTUN E DA LAS INSTITUZIUNS CH'ÈN RESPONSABLAS PER LA SCOLA

Art. 72

Pauschala per la scola regulara

¹ Per mintga scolara e per mintga scolar da la scola populara publica paja il chantun ina pauschala annuala a las instituziuns ch'èn responsablas per la scola.

² Las tariffas da partenza per las pauschalas importan:

a)	per il stgalim da scolina e per il stgalim primar:	fr. 5 646
b)	per il stgalim secundar I:	
	scola reala	fr. 8 594
	scola secundara	fr. 8 094

³ Las tariffas da partenza ston vegnir multiplitgadas cun la procentuala da la classa da forza finanziaria da la vischnanca.

Art. 73

Pauschala per la direenziun da scola

¹ Las instituziuns ch'èn responsablas per la scola survegnan ina pauschala annuala per scolara e per scolar, uschepert ch'ellas han installà las direenziuns da scola. La pauschala è colliada cun l'adempliment da premissas minimalas areguard l'engaschament, areguard la scolaziun ed areguard las obligaziuns tenor l'ordinaziun.

² La pauschala per scolara e per scolar importa 300 francs.

³ Il chantun po promover la scolaziun e la furmaziun supplementara da directuras e da directurs da scola, e quai en spezial cun organisar curs e cun pajar contribuziuns unicas fin a maximalmain 5 000 francs per directura u per directur da scola.

Art. 74

Pauschala supplementara
1. per scolas
pitschnas

¹ Instituziuns ch'èn responsablas per scolas en lieus periferics e cun main che 66 scolaras e scolars per lieu en il stgalim primar ed en il stgalim secundar I survegnan ina pauschala supplementara per scolara e per scolar per onn. Exceptads da quai èn scolaras e scolars da las classas da talent.

² Las tariffas da partenza da las pauschalas supplementaras per scolas pitschnas importan per las scolas dal stgalim primar a partir da 5 scolaras e scolars maximalmain 12 000 francs e dal stgalim secundar I a partir da 17 scolaras e scolars maximalmain 3 000 francs per scolara e per scolar. Ellas sa reduceschan, sch'il dumber da scolaras e da scolars s'augmenta.

³ Las tariffas da partenza ston vegnir multiplitgadas cun la procentuala da la classa da forza finanziaria da la vischnanca.

Art. 75

¹ Instituziuns ch'èn responsablas per la scola e che han classas da talent survegnan per onn ina pauschala supplementara da 4 000 francs per mintga scolara e per mintga scolar che frequenta ina classa da talent.

2. per classas da talent

² La regenza po adattar questa contribuziun a la chareschia.

Art. 76

¹ Per purschidas supplementaras tenor il plan d'instrucziun da la scola secundara survegn la scola secundara da vallada per onn ina pauschala supplementara da 2 850 francs per mintga lecziun dal rom imputabla.

3. per scolas secundaras da vallada

² Sch'ina 3. classa vegn manada tenor las disposiziuns federalas per scolas da maturitad, survegn la scola secundara da vallada per onn ina pauschala supplementara dad 11 500 francs per scolara e per scolar che ha ses domicil en il Grischun.

³ La regenza po adattar las pauschalas supplementaras a la chareschia.

Art. 77

¹ Als custs da l'instituziun ch'è responsabla per la scola che resultan da la purschida da la pedagogia speziala en il sectur simpel sa participescha il chantun cun ina pauschala annuala per scolara e per scolar.

Pauschala da la pedagogia speziala en il sectur simpel

² La tariffa da partenza per scolara e per scolar importa 1 500 francs.

³ La tariffa da partenza sto vegnir multiplitgada cun la procentuala da la classa da forza finanziaria da la vischnanca.

Art. 78

¹ Il chantun surpiglia ils custs da la purschida da la pedagogia speziala en il sectur pretensius.

Purschida da la pedagogia speziala en il sectur pretensius

² La regenza po concluder che l'instituziun ch'è responsabla per la scola sa participeschia als custs da mintga scolara pertutgada e da mintga scolar pertutgà. La participaziun als custs na dastga betg surpassar 15 pertschient da la media dals custs annuals chantunals per scolara e per scolar.

³ La regenza po prevair che las persunas cun la pussanza dals geniturs sa participeschian finanzialmain a l'alimentaziun ed al pertgirar.

Art. 79

La finanziaziun da prestaziuns per scolaras e per scolars che han lur domicil en in auter chantun sco er da prestaziuns d'instituziuns staziunaras extrachantunalas e d'instituziuns extrachantunalas da la scolaziun speziala externa sa drizza tenor la convegna interchantunala davart las instituziuns socialas (CIIS) dals 13 da december 2002.

Domicil extrachantunal, instituziuns extrachantunalas

Art. 80

Contribuziuns
1. a la scolaziun
speziala

¹ A la gestiun da las instituziuns da la scolaziun speziala paja il chantun contribuziuns. Quellas correspundan maximalmain als custs imputabels che na vegnan betg cuvrids da terzas personas, sin il pli però al deficit restant.

² Il pajament da contribuziuns dependa da l'adempliment da las incaricas da prestaziun.

³ En il cas singul po il chantun er pajar contribuziuns a personas spezialisadas.

Art. 81

2. a purschidas
per uffants da
lingua estra

¹ A purschidas per scolaras e per scolars da lingua estra tenor l'artitgel 39 paja il chantun ina contribuziun da 15 francs per unitad d'instrucziun reconuschida e dada.

² Vischnancas, sin il territori da las qualas vegnan manads centers da recepziun e da transit per requirentas e per requirents d'asil sco er per fugitivas e per fugitivs, survegnan per tut ils stgalims da la scola populara contribuziuns en l'autezza da 35 francs per unitad d'instrucziun reconuschida e dada.

³ La regenza po adattar las contribuziuns a la chareschia.

Art. 82

3. per uffants da
viagiantas e da
viagiants e per
uffants ch'èn
recepids transi-
toricamain

Il chantun po surpigliar ils custs da scolaziun d'uffants che vegnan recepids transitoricamain e d'uffants da viagiantas e da viagiants. Ils detagls vegnan reglads dal departament en il cas singul.

Art. 83

4. ad experiments
da scola ed al svi-
lup da la scola

¹ A las instituziuns ch'èn responsablas per la scola po la regenza pajar contribuziuns ad experiments da scola tenor l'artitgel 89.

² Per sustegnair projects da svilup da scola surordinads po la regenza conceder a las instituziuns ch'èn responsablas per la scola partecipadas in augment da la pauschala da la scola regulara da fin a 30 pertschient per scolara pertutgada e per scolar pertutgà tenor l'artitgel 72.

Art. 84

5. a la furmaziun
supplementara da
las personas
d'instrucziun

Il chantun paja contribuziuns als custs imputabels da la furmaziun supplementara obligatorica sco er al congedi da furmaziun supplementara tenor l'artitgel 64.

Art. 85

6. als custs da
transport

¹ Il chantun paja contribuziuns a las instituziuns ch'èn responsablas per la scola en la dimensiun dals custs da transport imputabels da transports da scolaras e scolars che vegnan fatgs en moda effizienta. En cas singuls po il

departament augmentar las contribuziuns, sch'i resultan respargns per il chantun tras l'adattaziun da la structura da scola.

² Sch'i po vegnir pretendi d'ina scolara u d'in scolar da far la via da scola durant ina tsherta part da l'onn da scola, vegn resguardada en la calculaziun mo la part betg pretendibla.

³ Il custs da transport imputabels ston vegnir multiplitgads cun la procentuala da la classa da forza finanziaria da la vischnanca.

Art. 86

Las contribuziuns dal chantun, da las instituziuns ch'èn responsablas per la scola e da las persunas cun la pussanza dals geniturs per structures dal di supplementaras sa drizzan tenor la lescha davart la promoziun da la tgira d'uffants complementara a la famiglia en il chantun Grischun.

7. a estructuras dal di

Art. 87

Il chantun Grischun paja contribuziuns da construcziun a las instituziuns da la scolaziun speziala analogamain a las disposiziuns en la lescha davart l'integraziun sociala e professiunala da persunas cun impediments (lescha d'integraziun da persunas cun impediments; LIPI) dal chantun Grischun.

Contribuziuns da construcziun per la scolaziun speziala

Art. 88

¹ Il chantun paja ina pauschala supplementara da 500 francs per scolara e per scolar per emna als custs per metter a disposiziun purschidas adattadas per l'instrucziun en las linguas nazionalas che na vegnan betg instruidas sco roms obligatorics.

Pauschala supplementara per l'instrucziun da linguas estras sin il stgalim secundar I

² La regenza po adattar la pauschala supplementara a la chareschia.

IX. Instanzas e sorveglianza

1. INSTANZAS CHANTUNALAS

Art. 89

¹ La regenza sorveglianza la furmaziun e l'educaziun en la scola populara.

Regenza

² La regenza po permetter projects surordinads per il svilup da la scola sco er – en enclegientscha cun l'instituziun ch'è responsabla per la scola – experiments da scola durant in temp limità e per in territoris restrenschi che divergeschan da las disposiziuns da questa lescha.

³ En il champ d'applicaziun da questa lescha concluda la regenza da far cunvegns da dretg administrativ, spezialmain cunvegns davart la taxa da scola e cunvegns davart la collavuraziun sco er davart la coordinaziun cun auters chantuns e cun l'exteriur, inclusiv lur finanziaziun.

⁴ En cas motivads po la regenza permetter excepziuns, sch'i resta garanti che las finamiras da furmaziun vegnan cuntanschidas.

Art. 90

Departament,
uffizi

¹ Il departament procura per l'execuziun da la lescha. El fixescha las cundiziuns da basa per il svilup general da la scola, per la garanzia da la qualidad da scola sco er per la gestiun e per l'organisaziun da las scolas.

² L'uffizi surveglia e promova ils fatgs da scola.

Art. 91

Inspecturat, servetsch psicologic da scola ed ulteriurs posts spezialisads

¹ Per ademplir las incumbensas porscha l'uffizi servetschs speziels en las regiuns linguisticas. El maina l'inspecturat, il servetsch psicologic da scola ed ulteriurs posts spezialisads che adempleschan sco purschida da basa en spezial las suandantas incumbensas:

- a) surveglianza da las scolas popularas publicas e privatas sco er da l'instrucziun privata;
- b) execuziun e cussegliaziun en il sector da la pedagogia speziala e da l'integraziun;
- c) controlla da la qualidad e garanzia da la qualidad en las singulas scolas popularas;
- d) elavuraziun da dumondas da scola generalas;
- e) cussegliaziun psicologica da scola, scleriment, far rapports e propostas;
- f) diagnostica, terapia ed evaluaziun en il sector da las mesiras da la pedagogia speziala sco er d'alters posts spezialisads en il sector d'uffants e da giuvenils;
- g) cussegliaziun da persunas d'instrucziun, da persunas cun la pussanza dals geniturs, da direzziuns da scola e d'autoritads da scola.

² L'uffizi po surdar incumbensas a terzas persunas u consultar talas.

³ Ils servetschs da l'inspecturat, dal servetsch psicologic da scola e dals ulteriurs posts spezialisads èn gratuits en il rom da la purschida da basa. Per servetschs che surpassan la purschida da basa pon vegnir pretendidas contribuziuns als custs.

2. INSTANZAS COMMUNALAS**Art. 92**

Cussegl da scola

¹ Mintga instituziun ch'è responsabla per ina scola elegia tenor sias prescripziuns in cussegl da scola che consista d'almain trais commembras e commembers.

² La gestiun e la surveglianza da la scola èn chausa dal cussegl da scola. El exequescha ils relaschs ed ils conclus chantunals, nun ch'in auter organ saja cumpetent per quai sin basa da la legislaziun u da l'urden da scola. El represchenta las scolas vers anora.

X. Giurisdicziun

Art. 93

Il departament è autorisà d'agir empè dal cussegl da scola u empè da la direzziun da scola, e quai sin donn e cust da las instituziuns ch'èn responsablas per la scola, sche quel u quella n'ademplescha betg sias obligaziuns tar l'execuziun da questa lescha.

Execuziun
d'uffizi

Art. 94

Il departament ha il dretg da reducir las contribuziuns chantunalas ad ina instituziun ch'è responsabla per la scola u ad ina instituziun da la scolaziun speziala, sche quella n'ademplescha betg sias obligaziuns tenor questa lescha.

Reducziun da las
contribuziuns

Art. 95

¹ Cunter disposiziuns d'istanzas communalas en fatgs da scola poi vegnir fatg recurs tar il cussegl da scola entaifer 10 dis.

Via giudiziala

² Cunter disposiziuns e cunter decisiuns dal cussegl da scola en fatgs da scola poi vegnir fatg recurs tar il departament entaifer 10 dis, nun che la lescha disponia insatge auter.

³ Cunter decisiuns d'assegnaziun negativas e cunter disposiziuns che concernan la nunpromozium respectivamain la promoziun poi vegnir fatg recurs tar l'uffizi entaifer 10 dis. L'uffizi po prevar in procedura speziala per giuditgar ils recurs. Cunter decisiuns da l'uffizi poi vegnir fatg recurs tar la dretgira administrativa entaifer 10 dis.

⁴ Cunter disposiziuns da l'uffizi che concernan l'ordinaziun e l'aboliziun da mesiras da la pedagogia speziala en il sectur pretensius poi vegnir fatg recurs tar la dretgira administrativa entaifer 10 dis.

Art. 96

Tgi che violescha sapientivamain l'artitgel 68 da questa lescha, vegn chastia da l'istanza cumpetenta da l'instituziun ch'è responsabla per la scola cun ina multa fin 5 000 francs.

Disposiziun
penala

XI. Disposiziuns finalas

Art. 97

La regenza relascha las disposiziuns executivas necessarias, en spezial concernent:

Execuziun
1. regenza

- a) la collavuraziun contractuala d'instituziuns ch'èn responsablas per la scola;
- b) l'entrada en scola e la fin dal temp da scola obligatoric;
- c) l'organisaziun e la direzziun da scolas;

- d) il manaschi da scola;
- e) la promoziun e la midada da stgalim;
- f) las mesiras da la pedagogia speziala;
- g) la promoziun da la sanadad e l'assicuranza;
- h) las premissas d'engaschament, las obligaziuns e la salarisaziun da las persunas d'instrucziun;
- i) la finanziaziun da las scolas;
- j) las instanzas e la surveglianza.

Art. 98

2. departament

Il departament po relaschar directivas, en spezial concernent:

- a) plazzas da praticum;
- b) il cumenzament da l'onn da scola, il temp da scola e da vacanzas;
- c) ils fatgs d'absenza e la dispensaziun da l'instrucziun;
- d) classas da talent e scolas da talent;
- e) ils attestats e la promoziun;
- f) l'admissiun da persunas d'instrucziun che n'han betg in diplom che correspunda al stgalim;
- g) contribuziuns als custs da transport;
- h) la finanziaziun d'instituziuns da la scolaziun speziala;
- i) la furmaziun supplementara da las persunas d'instrucziun;
- j) purschidas per uffants da lingua estra;
- k) mesiras da la pedagogia speziala suenter ch'il temp da scola obligatoric è adempli;
- l) program da spazi directiv per edifizis.

Art. 99Mantegniment
dal possess actual

Cun l'entrada en vigur da questa lescha vegn garantida a la persuna d'instrucziun en il cas singul l'import actual dal salari areguard in pensum cumplain.

Art. 100Aboliziun dal
dretg vertent

¹ Cun l'entrada en vigur da questa lescha vegnan abolids ils suandants relaschs:

- a) lescha davart las scolinas dal chantun Grischun (lescha da scolina) dals 17 da matg 1992;
- b) lescha davart las scolas popularas dal chantun Grischun (lescha da scola) dals 26 da november 2000;
- c) lescha davart la promoziun da persunas cun impediments (lescha d'impedids) dals 18 da favrer 1979.

² Sche relaschs vertents renvieschan a disposiziuns che vegnan abolidas tras questa lescha, vegnan applitgadas las disposiziuns correspondentas da questa lescha.

Art. 101

La lescha davart la promoziun da la tgira d'uffants complementara a la famiglia en il chantun Grischun dals 18 da matg 2003 vegn midada sco suonda: Midada dal dretg vertent

Art. 2 marginala ed al. 2 lit. a

² Exclus dal champ d'applicaziun da questa lescha èn:

a) aboli

Champ d'applicaziun
1. en general

Art. 2a

¹ Sche las instituziuns ch'èn responsablas per la scola mettan a disposiziun purschidas da pertgirar en il rom da la legislaziun da scola, vegnan applitgadas conform al senn las disposiziuns da questa lescha, cun excepziun da l'artitgel 9 alinea 1 literas b, c, e e g. 2. structuras dal di supplementaras di supplementaras tenor la legislaziun da scola

² Las structuras dal di supplementaras han da princip d'ademplier las medemas pretensiuns da qualidad sco la tgira d'uffants complementara a la famiglia.

³ Sch'i vegnan messas a disposiziun structuras dal di supplementaras en il rom da la scola, poi – resguardond las circumstanzas concretas – vegnir divergià da las prescripziuns da la tgira d'uffants complementara a la famiglia, sch'ina purschida che ha ina qualidad suffizienta po vegnir garantida.

⁴ Las vischnancas accordeschan ina cun l'autra las purschidas da tgira complementara a la famiglia e complementara a la scola.

Art. 102

Contribuziuns ch'èn vegnidas garantidas cun vigur legala en connex cun projects da construcziun en il sector da la scola populara vegnan pajadas tenor il dretg vertent, sch'ils rendaquints vegnan inoltrads entaifer 3 onns suenter l'entrada en vigur da questa lescha. Contribuziuns da construcziun en il sector da la scola populara

Art. 103

Proceduras ch'èn pendentas il mument che questa lescha entra en vigur vegnan manadas a fin tenor il dretg vegl. Dretg transitoric

Art. 104

¹ Questa lescha è suttamessa al referendum facultativ ¹⁾.

² La regenza fixescha il termin da l'entrada en vigur ²⁾ da questa lescha.

Referendum,
entrada en vigur

¹⁾ Il termin da referendum è scadi ils 4 da fanadur 2012 senza ch'i saja vegni inoltrà in referendum.

²⁾ messa en vigur cun CR dals 25 da settember 2012 per il 1. d'avust 2013 cun excepziun da l'art. 24 al. 1

Ordinaziun tar la lescha da scola (ordinaziun da scola)

sa basond sin l'art. 45 al. 1 da la constituziun chantunala e sin l'art. 97 da la lescha davart las scolas popularas dal chantun Grischun (lescha da scola)

relaschada da la regenza ils 25 da settember 2012

I. Instituziuns responsablas per la scola

Art. 1

Mintga instituziun responsabla per la scola è obligada d'admetter scolaras e scolaras da vischnancas vischinas che n'han betg las puschidas publicas correspondentas per laschar frequentar la scola, premiss che l'infrastructura e che persunas d'instrucziun avunda sajan avant maun.

Obligaziun
d'admissiun

Art. 2

¹ En cas d'ina collavuraziun contractuala tenor l'artitgel 5 surpiglia la vischnanca da domicil ils daners da scola ed ils cust da transport, nun che l'instituziun responsabla per la scola fixeschia in'otra regulaziun. Ina participaziun als custs da las persunas cun la pussanza dals geniturs n'è betg admissa.

Daners da scola

² Ils daners da scola cumpiglian maximalmain ils custs cumplains per scolara u scolar dal stgalim correspondent.

³ En cas da disputa decida il departament davart l'attribuziun e davart ils daners da scola.

Art. 3

Contracts tranter instituziuns responsablas per la scola privatas e publicas ston vegnir approvads dal departament.

Collavuraziun
cun instituziuns
privatas responsa-
blas per la scola

II. Puschidas da scola e da furmaziun

1. STGALIMS DA SCOLA

Art. 4

Entrà en il stgalim da la scolina vegni il cumenzament da l'onn da scola. La scolina sto vegnir frequentada regularmain.

Entrada e fre-
quentaziun dal
stgalim da la
scolina

Art. 5

Models dal
stgalim
secundar I

¹ La furmaziun da classas da nivel sin il stgalim secundar I sto vegnir prendida en mira.

² L'instituziun responsabla per il stgalim secundar I po manar la scola reala e secundara tenor differents models cooperativs.

³ Il departament relascha directivas davart l'organisaziun e per la permeabilitad.

2. OBLIGAZIUN D'IR A SCOLA, LIEU DA SCOLA E FREQUENTAZIUN GRATUITA

Art. 6

Frequentaziun en
in'otra institu-
ziun ch'è respon-
sabla per la scola

¹ Sin dumonda da las persunas cun la pussanza dals geniturs po in uffant vegnir admess – en cas motivads – a la scola d'ina outra instituziun ch'è responsabla per la scola. Il cussegl da scola da quella instituziun decida davart l'admissiun sco er davart ils daners da scola, e quai cun il consentiment da l'instituziun responsabla per la scola cedenta.

² Ils daners da scola ed eventuals custs da transport vegnan pajads per regla da l'instituziun cedenta. Las persunas cun la pussanza dals geniturs han da pajar ils daners da scola ed eventuals custs da transport, sche la scola da l'outra instituziun responsabla per la scola vegn frequentada per motivs che sa chattan surtut en l'interess persunal dad ellas sezzas u da l'uffant.

Art. 7

Spustament e
suspensiun da
l'entrada en
scolina

¹ Las instituziuns responsablas per la scola pon er admetter al stgalim da la scolina uffants che cumpleneschan il 4. onn da vegliadetgna fin ils 31 da december da l'onn chalendar current.

² Suenter avair tadlà las persunas cun la pussanza dals geniturs po il cussegl da scola suspender l'entrada en scolina per 1 onn, sch'ina expertisa dal servetsch psicologic da scola atesta che las premissas per entrar en scolina n'èn betg ademplidas tenor il stadi da svilup e ch'ina scolaziun speziala na vegn betg en dumonda.

Art. 8

Spustament e
suspensiun da
l'entrada en scola
primara

¹ Sin dumonda po il cussegl da scola conceder la permissiun per entrar pli baud en scola, premiss ch'i saja avant maun in'expertisa dal servetsch psicologic da scola e ch'i na dettia naginas resalvas cunter in'admissiun a la scola.

² Suenter avair tadlà las persunas cun la pussanza dals geniturs po il cussegl da scola suspender l'entrada en scolina per 1 onn, sch'ina expertisa dal servetsch psicologic da scola atesta che las premissas per entrar en

scola n'èn betg ademplidas tenor il stadi da svilup e ch'ina scolaziun speziala na vegn betg en dumonda.

Art. 9

¹ A scolaras ed a scolaras che han ademplì l'obligaziun d'ir a scola da 9 onns, che n'han però anc betg terminà il stgalim secundar I, po il cussegl da scola permetter – sin dumonda da las persunas cun la pussanza dals geniturs – da frequentar ulteriurs onns da scola.

Frequentaziun postobligatoria da la scola

² Tgi che lavura manglusamain u tgi che n'observa betg l'urden da scola malgrà in'admoniziun e malgrà in'orientaziun da las persunas cun la pussanza dals geniturs, po vegnir exclus da la scola tras il cussegl da scola.

Art. 10

¹ Sin dumonda da las persunas cun la pussanza dals geniturs po il cussegl da scola decider la relaschada da l'obligaziun d'ir a scola il pli baud suenter 8 onns da scola obligatorics, premess ch'i vegnia absolvida in'otra scolaziun entaifer u ordaifer la scola.

Relaschada anticipada

² L'uffizi decida davart ulteriurs excepziuns e relascha las disposiziuns executivas davart il termin e davart la procedura d'ina relaschada anticipada.

Art. 11

Relaziuns che pretendan in transport da las scolaras e dals scolaras èn avant maun, sch'i na po betg vegnir pretendì dad ellas e dad els d'ir a pe a scola, en spezial, sche:

Transport da scolaras e da scolaras

- a) la via e spezialmain lunga u privlusa;
- b) igl è avant maun in impediment che engrevgescha considerablmain da far la via senza transport.

3. SCOLAS PRIVATAS ED INSTRUCZIUN PRIVATA

Art. 12

Persunas d'instrucziun da scolas privatas e per l'instrucziun privata ston ademplir las medemas premissas concernent il dretg d'instruir sco las persunas d'instrucziun da la scola populara publica.

Dretg d'instruir

Art. 13

¹ Sche l'instrucziun privata u l'instrucziun en ina scola privata na correspunda betg a las pretensiuns legalas, a las pretensiuns dal plan d'instrucziun u a las cundiziuns, po il departament disponer che questas scolaras e quests scolaras midian en la scola publica.

Mesiras en cas da premissas nun-suffizientas

² La regenza po disponer che scolas privatas vegnian serradas, sch'ellas n'adempleschan betg las disposiziuns legalas u las cundiziuns.

III. Organisaziun da la scola

1. GESTIUN ED ORGANISAZIUN

Art. 14

Approvaziun da l'urden da scola

Per esser valaivel sto l'urden da scola vegnir approvà dal departament.

Art. 15

Premissas minimalas a direcziuns da scola

Las direcziuns da scola adempleschan las premissas minimalas, sche:

- a) la direcziun operativa da la scola vegn surdada a las manadras ed als manaders da scola en ils secturs da la pedagogia e da la pedagogia speziala, dal persunal, da l'organisaziun, da l'administraziun e da las finanzas e sche las incumbensas correspondentas èn fixadas en in carnet d'obligaziuns;
- b) las manadras ed ils manaders da scola han experientschas professiunalas en il sector pedagogic sco er ina scolaziun supplementara en il sector da la direcziun d'ina scola. L'uffizi decida davart l'equivalenza d'experientschas professiunalas e da scolaziuns d'ordaifer la scola;
- c) il pensum da lavur da la manadra u dal manader da scola per ademplir questa incumbensa importa almain 20 pertschient d'ina piazza. Per calcular il pensum d'occupaziun minimal valan las disposiziuns da la lescha chantunala dal persunal;
- d) las directivas dal departament areguard las interfatschas a las instanzas chantunales vegnan ademplidas.

Art. 16

Obligaziuns da las direcziuns da scola

¹ L'uffizi po declerar occurrenzas e curs da furmaziun supplementara sco obligatorics per las direcziuns da scola.

² Las direcziuns da scola èn obligadas da dar infurmaziuns a l'uffizi.

Art. 17

Direcziuns da scola cuminaivlas

Per direcziuns da scola che lavuran per differentas instituziuns responsablas per la scola sto ina regulaziun cuminaivla ed unitara dal temp da lavur e da las cumpetenzas vegnir fixada en in contract.

Art. 18

Registraziun da datas statisticas

Las instituziuns responsablas per la scola èn obligadas da registrar datas statisticas tenor las directivas dal departament.

2. MANASCHI DA SCOLA

Art. 19

¹ Ina partiziun da scolina na dastga per regla betg avair dapli che 20 uffants. Grondezzas
maximalas da las
partiziuns

² Ina partiziun da scola primara na dastga per regla betg avair dapli che:

- 24 scolaras e scolars tar ina partiziun d'ina classa;
- 20 scolaras e scolars tar ina partiziun da duas classas;
- 18 scolaras e scolars tar ina partiziun da trais classas;
- 16 scolaras e scolars tar ina partiziun da quatter classas;
- 14 scolaras e scolars tar ina partiziun da tschintg u da sis classas.

³ Ina partiziun da scola secundara na dastga per regla betg avair dapli che:

- 22 scolaras e scolars tar ina partiziun d'ina classa;
- 18 scolaras e scolars tar ina partiziun da duas u da trais classas.

⁴ Ina partiziun da scola reala na dastga per regla betg avair dapli che:

- 20 scolaras e scolars tar ina partiziun d'ina classa;
- 16 scolaras e scolars tar ina partiziun da duas u da trais classas.

⁵ Ina partiziun da lavurs a maun e d'economia da chasa na dastga per regla betg avair dapli che:

- 14 scolaras e scolars tar ina partiziun d'ina classa;
- 12 scolaras e scolars tar ina partiziun da pliras classas.

Art. 20

¹ Las partiziuns na dastgan per regla betg sutpassar ils suandants dumbers minimals: Grondezzas
minimalas da las
partiziuns

scolina:	5 uffants
scola primara:	5 scolaras e scolars
scola reala:	7 scolaras e scolars
scola secundara:	10 scolaras e scolars

² Il stgalim secundar I sto avair tut en tut almain 17 scolaras e scolars.

Art. 21

¹ Sche scolaras e scolars da lingua estra, impedids u che dovrán in'otra promoziun intensiva vegnan admess ad ina partiziun, sto il dumber maximal admess da scolaras e da scolars vegnir reduci'adequatamain. Il departament relascha directivas davart l'execuziun. Adattaziun da las
grondezzas mini-
malas e maxima-
las da las parti-
ziuns, excepziuns

² Sin dumonda da l'instituziun responsabla per la scola po il departament conceder ina permissiun limitada per divergiar per in tschert temp dal dumber maximal u minimal da scolaras e da scolars per partiziun.

Art. 22

Occurrenzas da
scola spezialas

L'instituziun responsabla per la scola po declerar sco obligatoricas occurrenzas da scola spezialas che han lieu ils suentermezdis libers u las sondas.

Art. 23

Lecziuns per mez di sin il stgalim primar

¹ Mintga mez di èn per regla admessas sin il stgalim primar maximalmain 4 lecziuns.

² Tranter las lecziuns stoi dar ina pausa d'almain 5 minutas.

Art. 24

Uras da bloc

¹ Durant las uras da bloc ha per regla lieu l'instrucziun. Ultra da quai po las uras da bloc er vegnir duvradas per purschidas che han in connex cun l'instrucziun, sco l'agid per far leziias e pensums, la scolaziun musicala da basa u lecziuns da sport supplementaras.

² La realisaziun da purschidas che han in connex cun l'instrucziun po er vegnir surdada a persunas privatas qualifitgadas.

³ Il departament po relaschar directivas per garantir la qualitat.

Art. 25

Dis da congedi

Il dis da congedi per scolaras e scolaras che vegnan concedids da l'instituziun responsabla per la scola pon er vegnir permiss en furma da lecziuns singulas. La quantitat totala na dastga betg surpassar 15 dis da scola u il tripel da la dotaziun da lecziuns per emna dal stgalim da scola respectiv.

3. CUNTEGNS DIDACTICS, PLAN D'INSTRUCZIUN E MEDS D'INSTRUCZIUN

Art. 26

Roms d'instrucziun
1. stgalim primar

¹ Ils roms d'instrucziun obligatorics dal stgalim primar èn: la lingua da scola sco emprima lingua, in'ulteriura lingua chantunala sco segunda lingua, englais, matematica, instrucziun reala/enconuschientscha da la patria, istorgia, geografia, istorgia natirala, religiun, dissegn e furmar, scriber, chant e musica, educaziun sportiva, lavurs a maun (lavurs a maun textil e zambregiar).

² Tematicas e cumpetenzas interdisciplinaras sco educaziun da sanadad, d'ambient e da traffic ston vegnir integradas en ils differents roms d'instrucziun.

Art. 27

2. stgalim secundar I

¹ Ils roms d'instrucziun obligatorics dal stgalim secundar I èn: la lingua da scola sco emprima lingua, in'ulteriura lingua chantunala sco segunda lingua, englais, matematica (aritmetica, algebra, geometria), uman ed

ambient (religiun, enconuschientscha da las religiuns ed etica, instrucziun da la natira, geografia, istorgia/instrucziun civica ed economica, economia da chasa), furmar creativ, lavurs a maun (lavurs a maun textil u zambregiar), chant e musica, educaziun sportiva, enconuschientschas da basa da l'informatica.

² Sco roms d'elecziun obligatorics e sco roms facultativs pon vegnir instruids tar ina participaziun d'almain 5 scolaras e scolars e sche las persunas d'instrucziun necessarias èn avant maun: tecnica d'emprender e da lavurar, chor/orchester, ulteriuras linguas estras (rumantsch, talian, franzos), dissegn geometric, lavur a maun (lavur a maun textil e zambregiar), economia da chasa, scriver cun la tastatura, praticum mathematic, praticum en scienza natirala ed en enconuschientschas da la patria, praticum tecnic, teater/gieu figurativ/saut, educaziun sportiva, instrucziun economica.

³ Las linguas naziunalas che n'èn betg menziunadas sco roms obligatorics, ston vegnir purschidas sco roms d'elecziun, independentamain dal dumber da participantas e da participants. En quest connex pon parts dad ellas er vegnir absolvidas sco emnas cumpactas en las regiuns linguisticas.

⁴ Tematicas e cumpetenzas interdisciplinaras sco educaziun da sanadad, d'ambient, da medias e da traffic sco er talas da la preparaziun da la tschernia da professiun ston vegnir integradas en differents roms d'instrucziun.

⁵ Il departament relascha directivas davart las pussaivladads per renunziar a l'elecziun dals roms respectivs.

Art. 28

Scolas e classas che vegnan manadas en moda bilingua vegnan permissas da la regenza sin basa d'ina dumonda e d'in concept correspondent.

Scolas e classas che vegnan manadas en moda bilingua

Art. 29

¹ La regenza concluda davart l'ediziun u davart la nova elavuraziun d'in med d'instrucziun.

Meds d'instrucziun

² Per meds d'instrucziun che vegnan duvrads probablamain da main che 500 scolaras e scolars pon vegnir realisadas soluziuns pli favuraivlas.

³ L'uffizi dispona la reediziun da meds d'instrucziun senza midadas.

⁴ L'uffizi fixescha il pretsch da vendita dals meds d'instrucziun.

4. PURSCHIDAS CUMPLEMENTARAS

Art. 30

La scola secundara da vallada cumpiglia maximalmain 3 classas che suondan la 6. classa primara. La 3. classa po vegnir manada tenor las disposiziuns federalas per scolas da maturitad

Scolas secundaras da vallada
1. structura

2. reconu- schientscha	<p>Art. 31</p> <p>¹ La regenza decida davart la reconuschientscha d'ina scola secundara sco scola secundara da vallada, sch'il basegn vegn cumprovà.</p> <p>² La regenza conceda e retira a la scola secundara da vallada la permissiun da manar la 3. classa tenor las disposiziuns federalas per scolas da maturitad.</p>
3. plan d'instruc- ziun	<p>Art. 32</p> <p>¹ Da princip valan il plan d'instrucziun e la tavla da lecziuns da la scola secundara. Divergenzas che vegnan chaschunadas da l'instrucziun en ils roms speziels, ston vegnir preschentadas en in concept e ston vegnir approvadas dal departament.</p> <p>² L'uffizi po dispensar scolaras e scolars che visitan roms speziels, da frequentar singuls roms dal plan d'instrucziun ordinari da la scola secundara.</p> <p>³ Sche la 3. classa vegn manada tenor las disposiziuns federalas per scolas da maturitad, vegnan applitgads conform al senn il plan d'instrucziun e la tavla da lecziuns da la scola chantunala.</p>
4. garanzia da la qualitad	<p>Art. 33</p> <p>Sch'ina classa vegn manada tenor las disposiziuns federalas per scolas da maturitad, ston vegnir ademplitas las suandantas cundiziuns per garantir la qualitad da la scolaziun:</p> <p>a) las persunas d'instrucziun frequentan occurrenzas da furmaziun supplementara per persunas d'instrucziun da las scolas medias dal Grischun conform a las premissas per scolas medias privatas;</p> <p>b) las scolaras ed ils scolars ston vegnir preparads uschia ch'els pon entrar a la fin da la 3. classa en ina scola media dal Grischun, per regla senza ch'els stoppian repeter in onn da scola;</p> <p>c) las absolventas ed ils absolvents d'ina 3. classa ston frequentar per regla avant che cumenzar cun la 4. classa d'ina scola media dal Grischun in curs intensiv da lingua tudestga che sto vegnir definì dal departament. Il chantun surpiglia ils custs dal curs.</p>
Classas da talent	<p>Art. 34</p> <p>¹ L'admissiun da scolaras e da scolars en ina classa da talent è colliada cun premissas che vegnan fixadas dal departament.</p> <p>² Classas da talent pon vegnir manadas mo sin il stgalim secundar I.</p>
Purschidas supplementaras per uffants da lingua estra	<p>Art. 35</p> <p>¹ Las instituziuns responsablas per la scola mettan a disposiziun ina instrucziun da promoziun per scolaras e scolars da lingua estra. En cas da basegn installeschan ellas classas da scolarisaziun per scolaras e scolars da lingua estra.</p>

² L'instrucziun da promoziun per scolaras e scolars da lingua estra ha per regla lieu durant il temp d'instrucziun ordinari.

³ L'instrucziun sto vegnir dada en unitads entiras u en mesas unitads.

Art. 36

¹ Uffants da naziunalitad betg svizra che vegnan instruids da lur consulats sin agens custs en la lingua, en l'istorgia ed en la cultura da lur pajais duessan sche pussaivel survegnir il temp necessari er durant l'instrucziun ordinaria.

Promoziun speziala d'uffants da lingua estra en lur lingua e cultura

² Per quest intent mettan las instituziuns responsablas per la scola a disposiziun gratuitamain las localitads d'instrucziun.

Art. 37

¹ Purschidas da timeout ston vegnir installadas da las instituziuns responsablas per la scola sco partiziuns che vegnan manadas en moda separada.

Purschidas da timeout

² Purschidas da timeout servan a scolar per in tshert temp sco er ad observar ed a sviluppar la personalitad da scolaras e da scolars cun in cumportament extraordinari.

³ La durada dastga surpassar 3 mais mo en cas excepziunals motivads.

⁴ Sche pussaivel sto vegnir intermediada la materia da la classa regulara. La finamira è la reintegraziun en la classa regulara.

5. PROMOZIUN E MIDADA DA STGALIM

Art. 38

¹ Las decisiuns da promoziun han primarmain l'intent da promover l'emprender.

Promoziun, princips

² En in giudicament cumplexiv da las scolaras e dals scolars ston – per la promoziun – vegnir regardads commensuradamain er facturs sco l'existenza d'ina lingua estra sco er il stadi da svilup corporal e spiortal.

³ Las persunas cun la pussanza dals geniturs sco er las scolaras ed ils scolars vegnan integrads conform al stgalim en ils process da giudicament e da decisiun.

Art. 39

Sche la promoziun è periclitada, orientescha la persuna d'instrucziun da classa las persunas cun la pussanza dals geniturs en scrit il pli tard 12 emnas avant la fin da l'onn da scola.

Promoziun periclitada

Art. 40

¹ Per scolaras e scolars che n'èn betg en cas da suandar l'instrucziun tenor il plan d'instrucziun e che na cuntanschan betg la finamira da l'instrucziun

Nunpromoziun

e da l'emprender d'ina classa po vegnir decretada la nunpromozion la fin da l'onn da scola.

² La decisiun da la nunpromozion vegn communitgada da la persuna d'instrucziun da classa en scrit a las persunas cun la pussanza dals geniturs ensemen cun l'indicaziun dals meds legals il pli tard 20 dis avant la fin da l'onn da scola.

Art. 41

Cuntinuaziun da l'onn da scola en la classa pli bassa

Sch'ina scolara u in scolar è surdumandà, po il cussegl da scola – cun il consentiment da las persunas cun la pussanza dals geniturs e da la persuna d'instrucziun da classa – concluder excepziunalmain durant l'emprim semester che la scolara u il scolar stoppia midar en la classa pli bassa.

Art. 42

Sursigliar ina classa

Sin basa d'in rapport da la persuna d'instrucziun da classa davart la prestaziun e davart il stadi da svilup d'ina scolara u d'in scolar po il cussegl da scola approvar la dumonda da las persunas cun la pussanza dals geniturs da sursigliar ina classa. En cas d'intschertezzas u sch'i na po betg vegnir cuntanschì in accord tranter las parts partecipadas, po vegnir consultà il servetsch psicologic da scola.

Art. 43

Procedura d'admissiun

¹ La procedura d'admissiun duai da princip succeder senza examen e garantir che las scholaras ed ils scholars vegnan assegnads a la scola reala u a la scola secundara tenor lur qualificaziun.

² L'uffizi relascha directivas davart la procedura d'admissiun.

6. MESIRAS DA LA PEDAGOGIA SPEZIALA

Art. 44

Purschidas da la scolaziun e da la promoziun

¹ La promoziun integrativa cumpiglia la promoziun sco prevenziun, la promoziun senza adattaziun da las finamiras da l'instrucziun e la promoziun cun adattaziun da las finamiras da l'instrucziun.

² Las mesiras pedagogic-terapeuticas cumpiglian la logopedia e la terapia psicomotorica.

³ L'instrucziun en il rom da la scolaziun speziala cumpiglia la promoziun e la scolaziun d'uffants e da giuvenils che n'èn betg en cas da suandar a vista mesauna ed a lunga vista l'instrucziun en la scola regulara malgrà las mesiras simplas.

⁴ L'assistenza che tutga tiers cumpiglia las purschidas da structuradas dal di, la dimora staziunara e la tgira en instituziuns da la scolaziun speziala. Ella po er cumpigliar las fins d'emna u las vacanzas.

⁵ Las mesiras en cas d'in grond basegn da promoziun cumpiglian l'educaziun prescolara pedagogic-curativa, la logopedia en la vegliadetgna prescolara e suenter ch'il temp da scola obligatoric è adempli, l'audiopedagogia sco er las mesiras en cas da donns da la vesida.

⁶ L'assistenza staziunara d'uffants cun impediments considerabels avant lur entrada en scolina cumpiglia las puschidas da estructuras dal di, la dimora e la tgira.

Art. 45

¹ Sco integrativa vala quella furma da la scolaziun e da la promoziun, tar la quala la part principala da l'instrucziun ha lieu en la classa regulara.

Furmas da la scolaziun e da la promoziun

² Sco parzialmain integrativa vala quella furma da la scolaziun e da la promoziun, tar la quala singulas unitads da l'instrucziun han lieu ordaifer la classa regulara en furma d'ina instrucziun da gruppa u d'ina instrucziun individuala.

³ Sco separativa vala quella furma da la scolaziun e da la promoziun, tar la quala la part principala da l'instrucziun ha lieu ordaifer la classa regulara.

Art. 46

Per garantir las mesiras simplas, en spezial la promoziun da la prevenziun, vegnan las instituziuns responsablas per la scola animadas d'engaschar ina persuna spezialisada per la pedagogia curativa per almain duas unitads d'instrucziun per emna per partizium dal stgalim da scolina e dal stgalim primar.

Garanzia da la puschida simpla da la pedagogia speziala

Art. 47

¹ La decisiun concernent la realisaziun da mesiras da la pedagogia speziala sto vegnir prendida cun tegnair quint dal bainstar e da las pussaivladads da sa sviluppar da la scolara u dal scolar sco er resguardond ils conturns da la scola e l'organisaziun da la scola.

Proceduras concernent las mesiras da la pedagogia speziala
1. en general

² L'opportunitad da las mesiras ordinadas sto vegnir examinada periodicamain. Eventualmain ston quellas vegnir midadas u terminadas.

³ Las persunas cun la pussanza dals geniturs ston vegnir integradas en la procedura da decisiun concernent las mesiras da la pedagogia speziala.

Art. 48

¹ Il scleriment en il sector simpel vegn fatg dals posts spezialisads reconuschids dal departament, sche:

2. en il sector simpel

- a) igl existan intschertezzas u i na po betg vegnir cuntanschi in accord tranter las parts participadas davart la realisaziun da mesiras da la pedagogia speziala;
- b) las finamiras da l'instrucziun duain vegnir adattadas;
- c) igl è necessari da realisar mesiras pedagogic-terapeuticas.

² La deliberaziun da scolaras e da scolars da singuls roms dovra la permissiun da l'uffizi.

Art. 49

3. en il sectur
pretensius

¹ Las mesiras da la pedagogia speziala en il sectur pretensius vegnan garantidas da l'uffizi.

² L'ordinaziun da mesiras pretensiusas da la pedagogia speziala premetta ch'il post spezialisà da l'uffizi u che terzas personas incumbensadas da l'uffizi hajan fatg ils scleriments necessaris. L'annunzia per laschar far quests scleriments sto vegnir fatga da las personas cun la pussanza dals geniturs.

Art. 50

Incaricas da
prestaziun

Las incaricas da prestaziun ad instituziuns da la scolaziun speziala valan per regla 4 onns. Ellas reglan en spezial il gener, la qualidad e la quantidad da la purschida, la qualificaziun dal persunal, la controlla da las prestaziuns che vegnan messas a quint ed ils principis da l'indemnisaziun da las prestaziuns.

Art. 51

Scolaras e scolars
cun talents extra-
ordinaris

¹ Sche necessari installeschan las instituziuns responsablas per la scola purschidas spezialas per scolaras e scolars che han talents extraordinaris. Questa incumbensa po er vegnir surdada a terzas personas.

² Ad uffants che profitan da talas purschidas sto sche necessari vegnir dà il temp necessari er durant il temp d'instrucziun usità.

³ Da las personas cun la pussanza dals geniturs po vegnir incassada ina contribuziun adequata.

7. ASSICURANZA

Art. 52

Assicuranza
cunter accidents

Las scolaras ed ils scolars ston vegnir assicurads cunter accidents en scola, tar occurrenzas da scola e sin via a scola per las suandantas prestaziuns minimalas:

- cas da mort	fr. 10 000	
- invaliditad	fr. 150 000	350 pertschient cumulativ

Art. 53

Assicuranza da
responsabladad

La summa da garanzia per donns da personas e per donns materials sto importar ensemen almain 5 milliuns francs per cas da donn.

IV. Las scolaras ed ils scolars**Art. 54**

Avant che prender la decisiun sin exclusiun da la scola sto il cussegl da scola dar la pussaivladad a las persunas cun la pussanza dals geniturs da prender posiziun en scrit u a bucca. El po desister da quai, sch'igl è necessari d'agir immediatamain. Exclusiun da la scola

V. Las persunas d'instrucziun**1. ENGASCHAMENT ED OBLIGAZIUNS****Art. 55**

¹ Sco persuna d'instrucziun è elegibla tgi che posseda in certificat da qualificaziun che correspunda al reglament da furmaziun correspondent, relaschè da la conferenza svizra dals directurs chantunals da l'educaziun publica (CDEP). Dretg d'instruir

En cas da certificats da qualificaziun esters sto vegnir inoltrada a l'uffizi la verificaziun da l'equivalenza da la CDEP.

Art. 56

L'uffizi po organisar curs da furmaziun supplementara e dietas da lavur per persunas d'instrucziun e declerar la participaziun sco obligatorica. El po er declerar sco obligatorica la participaziun a curs ed a dietas da lavur che vegnan arranschads d'organisaziuns professiunalas. Curs da furmaziun supplementara obligatorics

Art. 57

Curs da furmaziun supplementara facultativs han lieu durant il temp liber da scola respectivamain da scolina. Curs da furmaziun supplementara facultativs

Art. 58

¹ Il congedi da furmaziun supplementara premetta che la persuna d'instrucziun haja frequentà sin basa facultativa durant sia activitad d'instrucziun vertenta curs da furmaziun supplementara che han durà tut en tut almain mez uschè ditg sco il congedi dumandà. Congedi da furmaziun supplementara

² Il manaschi da scola na dastga betg vegnir pregiuditgà tras il congedi.

Art. 59

¹ A persunas d'instrucziun cun in pensum cumplain vegn concedida a partir dal 55avel onn da vegliadetgna ina facilitaziun da vegliadetgna da 2 unitads d'instrucziun per emna ed a partir dal 60avel onn da vegliadetgna ina tala da 3 unitads d'instrucziun per emna. La facilitaziun da vegliadetgna vegn concedida davent dal cumenzament da l'onn da scola, Facilitaziun da vegliadetgna

en il qual la persuna d'instrucziun cumplenescha il 55avel respectivamain il 60avel onn da vegliadetgna.

² La facilitaziun da vegliadetgna vala er per persunas d'instrucziun ch'èn engaschadas tar pliras instituziuns responsablas per la scola.

Art. 60

Schliaziun da la relaziun da lavur

La schliaziun ordinaria da la relaziun d'engaschament sto succeder per la fin da l'onn da scola. Ella sto vegnir communitgada en scrit a la persuna d'instrucziun respectivamain a l'instituziun responsabla per la scola fin la fin da mars.

2. SALARISAZIUN

Art. 61

Augment dals stgalims dal salari minimal

¹ Sunter il salari inicial suondan 21 stgalims da salari annuals. Ils emprims trais stgalims da salari importan mintgamai 4, ils proxims nov mintgamai 3, ils proxims sis mintgamai 2 ed ils ultims trais mintgamai 1 pertschient da l'emprim stgalim da salari.

² Las instituziuns responsablas per la scola pon er fixar ina regulaziun concernent il svilup dal salari analogamain al dretg chantunal da persunal.

VI. Finanziaziun da las scolas

1. PRINCIP

Art. 62

Tariffas da la forza finanziaria

¹ Per eruir las contribuziuns chantunales a corporaziuns da vischnancas vegn la forza finanziaria da las vischnancas participadas validada proporziunalmain a lur dumber d'abitantas e d'abitants.

² Sco basa dal dumber d'abitantas e d'abitants da las vischnancas serva l'ultima statistica federala disponibla dal stadi annual da la populaziun (STATPOP).

³ La basa statistica per eruir las taxas da contribuziun decisivas per las corporaziuns da vischnancas u per ils circuls vegnan actualisadas mintga 2 onns.

2. CONTRIBUZIUNS DAL CHANTUN E DA LAS INSTITUZIUNS RESPONSABLAS PER LA SCOLA

Art. 63

Assegn da las pauschalas per la scola regulara

Il chantun assegna las pauschalas per la scola regulara a las instituziuns responsablas per la scola cun almain in pajament a quint e cun in pajament

final per onn da scola. Decisivs èn las scolaras ed ils scolars che vegnan instruids da l'instituziun responsabla per la scola il di da referenza da la dumbraziun da las scolaras e dals scolars.

Art. 64

¹ Il dretg da survegnir contribuziuns per il proxim onn da scola han las instituziuns responsablas per la scola, che han installà ina direcziun da scola fin ils 31 da fanadur.

Pauschala per la direcziun da la scola

² Las instituziuns responsablas per la scola èn obligadas d'annunziar a l'uffizi midadas ch'èn relevantas per il dretg da survegnir contribuziuns sco er midadas tar il personal da las direcziuns da scola entaifer 20 dis.

³ Las contribuziuns a las direcziuns da scola regiunalas vegnan pajadas a las singulas instituziuns responsablas per la scola tenor lur dumber da scolaras e da scolars.

Art. 65

¹ Il lieu da scola è quel lieu, nua ch'i vegn instruida la gronda part da las lecziuns per emna d'ina partiziun.

Pauschala supplementara per scolas pitschnas
1. lieus da scola perifers

² In lieu da scola vala sco perifer:

- a) sch'el sa chatta ordaifer in territori d'abitadi serrà u en ina situaziun allontanada ed i na sa chatta en ina vischinanza adeguata nagin lieu da scola che ha la medema lingua da scola u il medem stgalim da scola; u
- b) sche l'intschess è fitg grond e la maioritad da las scolaras e dals scolars ha ina lunga via da scola.

³ Il departament fa mintga onn ina glista da las instituziuns responsablas per la scola che han lieus da scola perifers. Per far la glista vala la situaziun da l'october da l'onn precedent.

Art. 66

¹ Las tariffas da partenza da las pauschalas supplementaras per scolas pitschnas importan per il stgalim primar maximalmain 12 000 francs e per il stgalim secundar I maximalmain 3 000 francs. Decisiv è il dumber total da scolaras e da scolars al lieu da scola.

2. calculaziun

² Il product or dal dumber da scolaras e da scolars multiplitgà cun la tariffa da partenza respectiva tenor l'alinea 1 sa reducescha linearmain cun il dumber da scolaras e da scolars a 0 francs tar 66 scolaras e scolars.

Art. 67

Imputablas sco pauschala supplementara per scolas secundaras da vallada èn sulettamain quellas lecziuns ch'èn vegnidas dadas effectivamain.

Pauschala supplementara per scolas secundaras da vallada

Art. 68

Contribuziuns da la vischnanca e dals geniturs a la scolaziun speziala

La participaziun als custs da las instituziuns responsablas per la scola importa 21 francs per di chalendar. La participaziun da las persunas cun la pussanza dals geniturs als custs per l'alimentaziun e per l'assistenza importa per di da dimora 10 francs en cas d'ina scolaziun speziala interna e 5 francs en cas d'ina scolaziun speziala externa.

Art. 69

Contribuziuns per ina furmaziun supplementara obligatorica e per in congedi da furmaziun supplementara 1. princip

¹ Als suandants custs per la furmaziun supplementara obligatorica e per il congedi da furmaziun supplementara paja il chantun contribuziuns:

- a) custs dal curs;
- b) custs da la substituziun.

² Las tariffas da partenza per calcular las contribuziuns als custs da la substituziun correspundan a 138 pertschient da la salarisaziun inziala d'ina persuna d'instrucziun da la categoria da persunas d'instrucziun respectiva. Ellas ston vegnir multiplitgadas cun la procentuala da la classa da forza finanziaria da la vischnanca.

³ Las instituziuns responsablas per la scola surpiglian ils suandants custs:

- a) la salarisaziun da la persuna d'instrucziun e da sia substituziun;
- b) ils custs da viadi sco er ils custs da l'alloschi e da l'alimentaziun ordaifer, e quai tenor ina tariffa che vegn fixada dal departament.

⁴ En cas d'ina furmaziun supplementara obligatorica surpiglia il chantun supplementarmain ils custs dals documents dal curs.

⁵ Ils curs da furmaziun supplementara ch'èn obligatorics ston vegnir frequentads per regla per almain la mesadad en il temp liber d'instrucziun. La durada da la substituziun vegn fixada dal departament.

Art. 70

2. premissas per survegnir contribuziuns

L'uffizi po colliar il pajament da las contribuziuns cun la cundiziun che la furmaziun supplementara vegnia terminada cun success.

Art. 71

Contribuziuns als custs da transport

Il chantun sa participescha als custs da transport per la via da scola. Betg imputabels n'èn ils custs da transport per viadis durant il temp da scola tranter differents lieus da scola.

VII. Instanzas

Art. 72

Inspecturat, incumbensas

¹ L'inspecturat ha en spezial las suandantas incumbensas:

- a) controllar, sche las instituziuns responsablas per la scola realiseschan ed observan las prescripziuns chantunalas ed ils standards da qualitat;

- b) evaluar periodicamain las scolas popularas;
- c) cussegljar persunas d'instrucziun, direcziuns da scola ed autoritads communalas da scola en dumondas da l'instrucziun, da la planisaziun da scola, da la furmaziun supplementara e dal management da conflicts.

² L'uffizi relascha directivas davart l'organisaziun, davart las obligaziuns e davart las incumbensas e divide il territori chantunal en districts d'inspecturat, resguardond en quest connex las regiuns linguisticas.

Art. 73

¹ Il servetsch psicologic da scola cussegla e sustegna uffants e giuvenils, geniturs, persunas d'instrucziun, direcziuns da scola, autoritads communalas da scola ed instituziuns da l'agid per uffants e per giuvenils a superar problems da scola, da svilup e d'educaziun.

Servetsch psicologic da scola, incumbensas

² Il servetsch psicologic da scola fa scleriments e cussegliaziuns en cas da problems d'emprender, da prestaziun, da cumportament e da svilup sco er en cas da dumondas da la carriera da furmaziun d'uffants e da giuvenils.

³ Ultra da l'agid en il cas singul cooperescha il servetsch psicologic da scola tar la prevenziun da problems da scola, da svilup e d'educaziun.

⁴ L'uffizi relascha directivas davart l'organisaziun, davart las obligaziuns e davart las incumbensas dal servetsch psicologic da scola e divide il territori chantunal en regiuns da cussegliaziun.

VIII. Disposiziuns finalas

Art. 74

¹ Cun l'entrada en vigur da questa ordinaziun vegnan abolids ils suandants relaschs:

Aboliziun dal dretg vertent

- a) ordinaziun davart l'admissiun d'uffants da quatter onns en scolina dals 19 da mars 1996;
- b) conclus da la regenza davart l'elegibladad da mussadras dals 8 da mars 1994;
- c) ordinaziun davart la surveglianza da las scolinas en il chantun Grischun dals 27 d'october 1998;
- d) ordinaziun davart la promoziun d'uffants cun impediments en las scolinas dal chantun Grischun dals 2 da fanadur 1996;
- e) ordinaziun davart las prestaziuns d'assicuranza per mussadras ed uffants en scolina dals 29 da zercladur 1992;
- f) ordinaziun per manar ed organisar il stgalim superiur da la scola populara dals 27 d'october 1998;
- g) ordinaziun davart l'organisaziun da classas pitschnas dals 6 da mars 2001;

- h) ordinaziun davart il pajament da contribuziuns per las direcziuns da scolas (ordinaziun davart las direcziuns da scolas) dals 9 da favrer 2009;
- i) ordinaziun davart l'elegibilitad da persunas d'instrucziun per classas pitschnas, scolas realas e scolas secundaras sco er da persunas d'instrucziun da roms spezials dals 15 da matg 2001;
- j) disposiziuns executivas per conceder e subvenziunar congedis da perfecziunament dals magisters da las scolas popularas dals 19 da mars 1991;
- k) ordinaziun davart la promoziun a las scolas popularas dal chantun Grischun (ordinaziun da promoziun) dals 15 da matg 2001;
- l) ordinaziun davart la procedura d'admissiun al stgalim superiur da la scola populara (ordinaziun d'admissiun) dals 17 da zercladur 1996;
- m) ordinaziun davart il subvenziunament da stabiliments da scola e da sport da scola (ordinaziun davart la construcziun da scolas) dals 29 da zercladur 2010;
- n) ordinaziun davart il perfecziunament e la furmaziun supplementara da las persunas d'instrucziun da las scolas popularas e scolinas dals 27 d'october 1998;
- o) ordinaziun davart la surveglianza da scola en il chantun Grischun dals 27 d'october 1998;
- p) ordinaziun davart las prestaziuns d'assicuranza per scolaras e scolars e per persunas d'instrucziun dals 20 da matg 1975;
- q) ordinaziun davart la promoziun linguistica d'uffants da lingua estra en las scolinas e las scolas popularas dal chantun Grischun dals 25 da zercladur 1996;
- r) ordinaziun davart la scolaziun speziala dals 27 da november 2007.

² Sche relaschs vertents renvieschan a disposiziuns che vegnan abolidas tras questa ordinaziun, vegnan applitgadas las disposiziuns correspondentas da questa ordinaziun.

Art. 75

Entrada en vigur Questa ordinaziun entra en vigur il 1. d'avust 2013.